

Henricus eius nois octauus. vel vt alij scribunt septim^o (q̄ heinricum lant-
 grauiā thuringie inter impatores nō numerāt) Comes lucēburgēb (quez
 ytalī comarchū vocāt) cū albertū impatorē iohannes ex fratre nepos interfeciss
 Electores germani apud franckfordiā pueniētes i romanoꝝ impatorē āno do-
 miui. M. cccviiij. eū delegerūt. quē ⁊ aquisgrani germani regni corona ⁊ infu-
 lis decorarūt. Legatiq; ipi^o regis. dux baioarie cognat^o ei^o et dñs guido de
 namureo frater comitis flandrie cū romanū pontificē auenione agentem adif-
 sent petitā romani imperij cōfirmationē. Ea impetrarūt cōditiōe. vt intra biē-
 niū italiā ingressus roma coronādus accederet. Nō autē p̄fixi termini finē expe-
 ctauit henricus. s̄ p̄missis in ytaliā oratorib^o ad p̄pina alpib^o regni germa-
 nie loca ytalie cōtinētia venit. Primiq; ex ytalīs aditi sunt ab impatoris orato-
 ribus florentini. quos impator creatōis sue initio apud franckfordiam dedice-
 rat nois impatorij in ytalīaq; ceteris oibus hostes esse. Nā multos cōstat yta-
 los patria pulsos. p̄sertim gibellinos non etrurie magis quā oīm ytalie regio-
 nū. q̄ noua deligēdi creatiōe etiā apud electores expectata illū magnā victo-
 rie ⁊ amplitudinis spem erectū. quid agēdum puidendūq; esset subito edocuerūt. Fuit autē henricus im-
 perator vir sapiens iustus ⁊ graciosus. i armis strēnuus catholicus ⁊ honestus. cōsilio ⁊ animo iuxta po-
 tens. Is interea elizabeth alterā wentzeslai regis bohēmie sorore. viij. ⁊. x. annos natam clam iustam ad
 se venire. apud Spyrā iohanni filio suo quatuor ānis minori m̄rimonio cōiūxit. Eodē tpe tribus p̄patis
 exercitibus vnū ipē in ytaliā adduxit aduersus brixenses. quos armis cinctos impata facere cōpulit. lon-
 gobardosq; oīnes in ptātem accepit. Alterā aduersus comites wirtenbergenses direxit. sacro imperio re-
 belles. quibus ex. lxxx. castellis ac munitissimis oppidis q̄ obtinebant duo. ⁊. lxx. armis expugnata ade-
 mit. Tercū ex frāconibus ac baioarijs cōparatū duce petro archiepo magūtino. cū filio i bohēniā misit.
 Transgresso interim alpes heinrico thaurinēses ad q̄s primū descensus erat. populariter obuiā p̄fecti
 sese ⁊ urbem eius arbitrio pmisere. Pariter fecerūt astenses q̄bus urbibus rex vicarios dedit. Exinde pa-
 pie comes symon collubianus vercellaz antonius laude vrbū primarij ciues heinrico occurrētes vicari-
 os acceperūt. Et scaligeri veronēses obedientiā polliciti sunt. mediolanū urbem familie due turriani ⁊ vi-
 cecomites potentatu pares gubernarūt. guido turrianus guelfe. matheus vicecomes gibelline factionum
 p̄ncipes erāt. Heinrici autē exercit^o vrbī appropinquās vtrōsq; terruit. Ea intelligēs heinricus pacis cōsti-
 tuende audius vrbē ab vtrīsq; publico cōsilio in dñatum accepit. Leopoldusq; austrie dux cū germanoꝝ
 cohortibus vrbī p̄sidio est impositus. Heinricus interim ferream imperij coronolā nō modēcie vt debuit
 s̄ mediolani recepit. Interea dū heinricus primū oppugnāda post euertēda brixia occupatus est. Orato-
 res quos ad venetos miserat redeūtes paratam esse retulerūt. eam rempub. nauigiū quod postulasset p̄be-
 re. quo ad regiones vrbī romē p̄pinqiores cū omni exercitu transportarētur. Per qd̄ item temp^o veronē-
 ses vicentini ⁊ patauini ⁊ taruisini missos ad se vicarios acceperūt. Ipē deducētibus q̄ apud eum assidui
 erant amedeo sabaudie comiti ⁊ pisanoz genuensūq; oratoribus p̄ placētinos genuā se contulit. At hein-
 ricus cum mensem terciū genuē egisset maris quā expectauerat tranquillitate oblata triremibus quadra-
 ginta genuensūq; saonensūq; pisas petijt. Equitatu terra per lucens̄ p̄missio. Rome deinde coronat^o tres
 eū cardinales dicūt historici a clemente romano pontifice legatos romā venisse. Heinricū apostolica au-
 ctoritate coronaturo. a cardinali hostiensi ⁊ prateni coronam accepit. Renitente Roberto rege neapolita-
 no. florentiā inde obsidiōe artissima cinxit. Pisas senasq; in ptāte habuit. robertum regē priuatū regno. p̄
 nūciauit. Et hinc classem in illū nauigare iussit. Tandem impator incidit in egritudine. ex qua vt couale-
 sceret. medicoꝝ consilio balnea adiit maceratensia. cū autem ea balneoz lotionē minus recreari ac conuale-
 scere videret. medicis item consulētibus purioris aeris loca petere voluit. Itūq; est hōncōuentū qd̄ op-
 pidū duodecimo a senis miliario distans. dum obsidiōe incipit premere diem obiit. Signa veneni in ca-
 dauere apparuisse multi scripsere. Ptolomeus vō lucensis affirmat veneno euz perisse a p̄dicatoꝝ ordinis
 fratre in eucharistia dato. Aliusq; addidit id florentinoꝝ industria factum esse. quicqd̄ ei rei veritas ha-
 beat. satis supraq; certum est. non magis florentino ⁊ lucensi ac ceteris eius secte etruscis. quā roberto re-
 gi salutem in ea morte quesitam esse. Multis vō econtra ea mors incomoda perniciemq; attulit. cui^o cor-
 pus in vetusto ac nobili pisaz templo sublimi loco post aram maiorem amici condiderūt. Fuit autē animo
 magnus. ⁊ non infima (si lon giori vita functus fuisset) egisset. imperauit solum annis quinq; ⁊ mensibus
 octo. quo mortuo vacauit imperium anno vno.

Hecerat romani imperij ante hūc heinricum quo ad rem ytalicam vacatio. vt omnes pene vrbes so-
 lite imperio parere tyrannis eodem pene capitaneatus titulo appellatis subessent. Nāq; tres ātea
 imperatores ab accessu in ytaliā abstinerant. vt nō ab absurde imperium vacasse ytali dicant. hinc ve-
 rona scaligeros. montua passerinos. padua cairarienses habebat. Et marchiones astenses quos anno aū-
 sexagesimo salingueria electo ferrariā pro ecclesia administrasse ferunt.

Berta etas mundi

Ordinis templariorum extinctio

Quam tempestate cum adhuc Clemens pontifex cum curia moram haberet in civitate pictaviensi. rex francie seductus (ut fertur) ab officialibus suis. pontificij denunciatus in gratiam templi et mansionis suorumque fratres quibusdam erroribus infectos. et sceleribus involutos esse. Adversarios eius mali fomes templariorum multis annis in alie bellis que adversus infideles gesta sunt convicti omnino perniciosissimi. christiani enim spernentes blasphemantesque ac penitus terrentes pro quibus pugnare consueverant. eos turcis et sarracenis consensisse. et nostrorum expeditionibus fuisse adversatos ostendit. Quam multis eorum vario affectu supplicio ceteri omnes preliis redditibusque et bonis que possidebant amplissimis spoliati sunt. que partim concessa sunt rhodensibus hierosolimitanorum hospitalariis. partim nova attributa religionibus in hispania adversus sarracenos beticam olim nunc granatam incolentes a pontifice institutis. Quatum autem ordo templariorum (ut in superioribus premissum est) augebatur tantum nunc minuebatur et sanctitas. iacobus burgundus origine et ex dominis molay genitus ingentis animi ad templariorum militiam se contulit. In qua profectus prioratum ditissimo moriente magistro interuentu principum in magistrum sublimatus emicuit. Actumque est ut philippi francorum regis eius filium ex sacro fonte susceperat indignationem incurreret. Quo eo ventum est. ut permittente clemente pontifice summo templariorum primates omnes. una et eadem die. philippi iussu. pro omni suo regnum capti detinerentur. una cum iacobo ordinis tam ingentis magistro. Et inde presidens regis occupata oppida. thesauri ornatus omnes. cum omni suppellectili in regiam partem redacti. captivi que deducti parisiis. Quibus diu suatis in vinculis cum varia et obscena obiecta essent. et frustra cuncta negotiis Rex iratus magistro cum tribus sociis reuato. ceteri dantati incendio. Rex palis alligati et ante oculos stare ignis et carnifex. quanto cruciatu pateretur miseri voces in celos ostendebant. se veros christianos aiebant et sanctissimam eorum fuisse religionem. Jacobus deum cum tedio diuturni carceris esset attritus. lugdunum deductus et exortationibus variis suasus. Quedam ex oppositis clementi summo pontifici confessus est. Ideo retractus parisiis dum coram duobus legatis ex latere scripta legeret. Ipse cum uno ex sociis que delphini vienensis frater erat. se mori dignum protestatus. non quod unquam que legebat perpetrasset. hinc tamen in delectationem templariorum scripta subsecuta. Jacobus cum fratre delphini ad supplicium deductus quod ambo rege spectante intrepide et constanter subire. nil aliud quam quod dudum occubuerat testantes.

Rusianus medicus florentinus thadei medici auditor. tempestate hac. que plusquam commentum super regni galieni mira doctrina descripsit. hic quod cum in practica artis medicine (ut multi ferunt) infortunatum se aspiceret. religioni se totum dicavit. Et carthusiensium ordinis habitum accipiens. corthusinus effectus est monachus.

Richardus autem de media villa theologum eruditissimum ordinis minorum eiusdem temporibus nonnulli ascribunt. Cui tanta ingenii magnitudo fuit. ut nulla scriptura ei in divinis codicibus latuerit. Qui et iter multa ingenii sui monumenta. quatuor scripturarum libros optime et utilissime explanavit. Extant quoque et multe eius postille et alia multa.

Jacobus de viterbio ordinis heremitarum sancti Augustini sacre pagine celebrissimus professor. et neapolitane ecclesie archiepiscopus dignissimus. et virtutum omnium decoratus. pro hoc tempore in precio eximio tractatum de regimine christiano ad clementem istum pontificem dedit. ac magistrum sententiarum egregie exposuit. Et quodlibeta quatuor determinavit. Qui cum acris et torso ingenio habitus esset. speculativus doctor appellatus est.

Richardus de media villa

Anno millesimo. ccc. lxxij. Tres sive lune in celo apparuerunt. Et fulgor quem dicunt cometarum ad lunc versus apparebat quasi ad finem virginis tribus mensibus. Et eodem anno eo deficiente in mense novembri obiit rex francie philippus que annis. 29. regnavit. Cum invenatione aperire iter curam eam que rex equitabat se igessit. ex qua de equo cades paulo post mortuus est. hic fuit pulcherrimus hominum sui temporis. statura magnus optime disposita huiusmodi membra. Rex dedit corporis oblectamentis precipue venationibus curam regni suis relinquens quibus nimis credens. multa in regno incommoda sunt secuta. Is post se reliquit tres filios scilicet Ludovicum regem navarre. Philippum co-

Trusianus medicus plusquam commentator

Cometa

mitem pictauesē. z carolū comitē marchie. omnes hī tres paucō tpe reges francie fuerūt. viri pulcherrimi z in vxoribus eoz male fortunati. Ludouicus habens vxorē filiā ducis burgundie quā strangulare fecit. Philippus vxorē quā repudauerat reassumpsit quia multū eā amabat. Carolus vxorē in carcere detinuit. Ad hanc infelicitatē puenisse opinant quia in gradibus phibitis pstraxerunt. vel ob iniuriā gentis philippi ppetratā in captura bonifacij pape.

Ordo rhodiorū militum principum

Rhodus insula cuius descriptionē supra psecim⁹ deueniens religioni bto iohāni dicatis auctoritate pōtificis p̄mendat. Hī nemp̄ religiosi cū iherosolima omnino deperdita esset z templarij in magnos errores plapsi a romano pontifice fuissent extincti in eam insulā sese recipientes turchos eius dños eiecerūt. ne q̄ vllō pacto turchoz viribus hec insula restitisset. nisi religiosi milites. qui vt dictū est beato iohanni dicati eius insule curā suscepissent. z vrbē pene dirutas instaurantes: z desolatā xpianoz suffragijs instaurauerunt. naualiq; z classes reformātes. nō solū insulam ipam tutati sunt s̄ cipris z alijs finitimis xp̄m colentibus magno p̄sidio fuerunt. quoz virtute quicqd̄ in oriente nostre religionis est xp̄o seruatum fateri licet. Ip̄is igit milibus fide z gratia ac religione clarissimis xp̄ianam fidē p̄fessionis voto ingēti virtute tutantibus templarioz bona p̄pōtices z alios orthodoxe fidei principes addita sunt. Postmodū deuotione p̄moti etiā regulam beati augustini p̄fiteri sponte voluerunt. quā ob rem z a summis pontificib⁹ romanis z priuilegijs z beneficijs plurimis ecclesiasticis honorati sunt. Soldanus egypti dñs toto quēnio armata classe cū eos vexasset maiora ptulit q̄ intulit dāna. Turchi etiā quatuor vicibus diuersis temporib⁹ eorum agros inuaserunt. sed maximam cladem reporta-

uerunt. Nouissime mahumetus turchoz imperator grauius aggressus. de quo in sequentibus mentio fiet. ferunt rhodios quoddā castellū sancti petri nominatū munitissimū habere quod magno sumptu custodiunt. vbi xp̄iani de manibus turchoz fugientes sepe saluant. in quo milites canes nutriunt z noctu extra castra emittunt. de quibus dicitur q̄ christianos odore cognoscant. eosq; aduentantibus blandiunt. Johannes rex bohemiē turchos aut latratu prodant z moribus insectentur.

Johannes henrici impatoris filius. cui genitor elizabeth alteraz wentzesslat sorozem matrimonio p̄iunxit. regno bohemiē deinde potiri meruit. eoq; regno suscepto .35. annis regnauit. vir certe bonus z multe beniuolentie insignitus. z potenti manu regnū gubernauit. z patre in ytaliam agēte apud germanos vicario nomine administrauit imperiū. Patre vō defuncto cū plurime ytalie ciuitates ei sese dedissent. penetravit alpes cū exercitu. easq; nō paucis annis t̄tatus est. Brixia em̄ bergamo. luca. parma. regio z mutina atq; alijs vrbibus potitus est. quibus in p̄tectiones susceptis illas z arcibus z menibus munire studuit. z in bergamo arcem munitissimā adhuc extantem edificauit. Post hec egra a iohanne recepta est. z vranstlantiensiu ciuitas quam dux slesie occuparat beinric⁹. z alie ciuitates slesie ei subijciūt. Beris. z aduersus australes bellus in

quo victor iohannes suos milites preda nō modica ditat. A rege francoz postremo a duersus anglicos in auxiliū vocat⁹ p̄liozq; memorabili se immiscuit in q̄ cū multis militibus cesus interijt. Relicto filio carolo qui tū vnum z. xxx. annos agebat.

Dantes poeta

Dantes aligerius patria florentinus vates z poeta sp̄iciens ac theologo rū p̄cipu⁹ tempestate istac daruit. Vir in ciues suos egregia nobilitate venerandus. qui licet ex longo exilio damnatus tenues illi fuissent substāti e semper tñ phisicis atq; theologicis doctrinis imbutus vacauit studijs. vnde cū florentia a factione nigra pulsus fuisset parisiēse gynnasium accessit. z cum circa poetiam scientiam eruditissimus esset op⁹ inclita atq; diuinum lingua vernacula sub titulo comedie edidit. in q̄ oim̄ celestiu terrestrinq; ac infernoz p̄funda cōtēplata singla q̄q; historie allegorice tropologicē ac anagogicē descripsit. Aliud q̄ de monarchia mōt. Hic cū ex gallijs regressus fuisset friderico arragonēsi regi et domino cani grandi scaligero adhesit. Deniq; mortuo cane principe veronēsi z ip̄e apud rayennam Anno dñi. 1321. etatis sue quinquagesimo sexto diem obiit.

Gesta ea tempestate in italia

Marchio estensis qui ferrariā p eccia administravit. mutine z regio vrbibus post annū iubileū frena i
re susceptam Azzoni tunc marchioni dederit in vxore. Cuius matrimonij honore z letitia azzo haud q̄q̄
diu gaudere potuit. Anno em̄ quinto a iubeo z eius matrimonij primo friscus quidā adolescens que ex
aliena vxore sibi filiū esse dicebat cū dolo captū in carcere mori coegit. z ferrariensib⁹ nōnullis ep̄oq̄ in p̄
mis admittētib⁹ ferrarie mutine z regij dominiū obtinuit. Rogatiq̄ veneti copias frisco auxiliares cū nauī
gio immiserunt. castellū em̄ thealdū noīe ponti erat impositum quo padus ab vrbē in ripā transmittit vie
cōtinentē bononiā pducenti. quod castellum absq̄ nauigio capi posse friscus diffidebat. Eos motos cum
intellexisset cardinalis cognomīe pelagura que clemens pontifex bononiā legatus miserat venetis sub a
nathemathe cōminatione vt a re ferrariensi abstinentes copias inde deducerent. Hūc machinis interea ca
stello thealdo appulsis z nauibus ferrariensiu qui pposito de vulgi consuetudine mutato populi z ecclie
dominiū acclamabant vbiq̄ incensis. partē q̄s vrbis ponti contiguā ceperant. nec prius exaudiri inter p̄
lij tumultum legati iussa potuerunt q̄s pons a venetis igni ferroq̄ interruptus z castellū thealdū fuerit oc
cupatum. Friscus interea populū sibi rebellem domare agressus rinaldo quodā de marcharia equitū du
ctore opa crudeliter nauante fretus ferrariā pene mediam incendit. sedato parump a venetis tumultu de
ditionē illis excluso frisco facere consenserunt. Tuncq̄ ferrarienses tanq̄ in subiēctionē accepti a motib⁹
temparunt. Pelagura legatus interim cruce signandos propositis auctoritate aplica vite eterne premijs
venetos ferrariensesq̄ bononiā cōuocauerat. z pontifex clemens q̄ntus venetis publice apud auinionem
excōmunicatis interdixerat sacris. quos vbiq̄ reperirent capi iussit pro seruisq̄ venundari. quā ob rez
factū est vt apud londonū flandrensib⁹ z gallioz loca multi valoris venetoz mercimonia in p̄redā a loco
rū dñis fuerunt direpta. Miserat item clemens pontifex romanus p̄ter pelladurā legatū duos q̄s in ethru
riam cardinales vi eius prouincie motus bellaq̄ cōponerent.

Robertus rex

Robertus caroli secundi sicilie z apulie regis filius. patre defuncto in regnū
succedens regnavit annis. 33. rex certe inclitus z virtutū omnīū singulare
decus. quiq̄ z a multis tū oratoribus tūq̄ poetis titulis plurimis fuerit decora
tus. Eo q̄ p̄ter equitatū z rei militaris disciplinā quibus plurimū valuit. etiam
inter ceteros sui temporis egregius theologus z pb̄us. ac singularis medicine
p̄ceptor habere. z nō modo his cōtentus s̄ etiā cū esset etate grandeuus z se
nex etiā in poesi franciscū petrarchas audire voluit. Hic regni titulis a clemente
papa in auinione rite susceptis ex gallijs bononiā ad legatū pelagurā profectus
que ecclie nomini tumultuanti ferrarie p̄fecit. inde neapolim iturus virū insignē
p̄sidio reliquit. Verū cū iohannē fratrem cōtra heinricū impatorē romā misisset heinricus ira succensus ro
bertū maiestatis reū fecit z regno priuauit. que res a clemente pontifice improbata fuit. Beinde genuen
sium vrbem in potestatem recepit. Tandē nullo sup̄stite sibi filio moriens andrea hūgarie regē nepotē suū
post se regnare p̄cepit. licet ioanna ei⁹ soroz regnū semp administrare voluerit.

Canis scaliger

Scaligerorum dominiū principium

Canis scaliger qui ex rebus strenue gestis magnus cognomento appellat⁹
est. Alberti scaligeri capitanei filius. Vir utiq̄ magnus z rebus bene gest
clarissimo p̄conio insignitus. Verone sibi dominiū vendicās regnavit annis fer
me viginti. quā certe tāta iustitia sapientiaq̄ ac pietate gubernavit vt etiā picenū
siue romandiolum omnē potius bonitate sua q̄ alijs armis aut missilib⁹ sibi s̄
egerit. Erat nanq̄ multe eloquentie princeps comesq̄ pb̄uman⁹ necnō z in om
nes liberalis atq̄ doctorū viroz tū ecclasticoz tūq̄ oratorū z historicoz ac poetaz
assidua familiaritate coniunctus. Inter quos dantē florentinū poetam ob eius
doctrinē p̄stantiam magnis honoribus sp̄ prosequi voluit. Tandē cū vrbē vero
nam maximis edificijs illustrasset Anno dñi. 1329. die. 22. iulij sine virili prole
deficiens duobus nepotibus alberto scilicet z mastino fratribus vrbis dominiū
concessit. Eius corpus cunctis collachrimantibus cū maxima funeris pompa apud templum iuxta vrbis
forū sepultū fuisse constat. vbi supra templi ipius valvas adhuc pmagnificū extat sepulchrum sua ymagi
ne z epigrāmate notatum.

Ludouicus rex

Ludouicus philippi regis francoz filius post patrem regnare cepit z regna
uit annis duobus. vir quidem catholicus z xp̄iane religionis amator. qui
suscepto regno post annū p̄sentiens sparsos p̄ diuersa gallie oppida diu delituit
se. eo q̄ in conclauī apud carpenteratum de pontifice deligēdo seditione orta duo
ex cardinalibus interfecti fuissent statim eos in vnū coegit. z vt lugdanū congre
garent pro futuro pontifice deligendo suasit. cuius sanis consilijs annuentes sa
cobus portuensem ep̄m elegerunt. quo quidem anno cū pontifex esset elect⁹ ip̄e
rex finem vite sue fecit. relicto in regno iohanne filio paruulo. qui puer diebus
tantum viginti regnavit.

Carrariensium regni principium

Marsilius carrariensis nobiliū princeps. cū pataviū dñatū desumpsisset et in Mea nō tyrannice s̄ paterne pluribus annis regnasset. magni canis scaligeri veetus potentia eidem urbis dñatū sponte cessit. sed et sequenti anno cane ipso defuncto post tridie ab integro urbem ingressus dominiū reassumēs. x. annis regnavit. vir certe mansuetissimi animi et regie urbanitatis insignitus ac multū virtutibus decoratus. qui cū sine virili prole defecisset vbertino patrueli ex testamēto omnem suam hereditatem reliquit.

Marsilius carrariensis princeps

Anno dñi M. ccc. x. ciuitas ipsa veneta tumultū sensit. Cū buiamons rex no uax cupidus vna cū querinis et basilijis regnū affectans maximū tumultus in vrbe excitauit. s̄ petrū grandenigū ducē. s̄ ei⁹ puidencia cito vrbi quies data illi de domo quirinorū cū eorū sequacib⁹ e ciuitate pulsi destructis eorū domibus. hec fuit prima destructio familie facta venetijs ex partialitatibus. Principales res cū duobus florentinis decapitati sunt. ideo consiliū decemvirale in vrbe inchoatū fuit. Deinde cū iohannes sorantius ducatur venetorū rexit iacobus quirinus et marinus barocius viri p̄potentes et domi nobiles rempublicā subuertere tēptassent. p̄ditione coniuncti capitali snia puniri fecit. quibus cesis ad p̄cauenda in futurū malū sex p̄curatores sancti marci ex senatus consilio cōstituti sunt qui rēpublicā diligēter curarēt. Hic dux prudētissim⁹. et timorate conscientie vir sciens venetos omnes p̄pter ferrarie occupationē vt p̄missum est anathemate Arnald⁹ de villa noua notatos. dimissa ferraria absolutionis beneficū sibi et omnibus impetrauit.

Arnaldus de villa noua puincialis magnus philosophus. parisius dogma suū exercuit. et p̄ p̄phetiam danielis et sibille erithree pbare nitebat aduētū anti xp̄i et p̄secutionē eccie futurā esse. inter M. ccc. et M. cccc. dñi annū ferme i M. ccc. lxxvi. anno adesse. Sup ea re librū edidit. cuius titulus de speculatione aduentus anti xp̄i. Is tñ reprobatus et quasi hereticus reputatus. Cū magros parisienses cōplurimos aduersarios habebat verens ne ad manus inquisitorū deueniret clam aufugit et p̄fectus in siciliam. qui tandē missus a friderico rege sicilie ad papam in mari mortuus est. Dixit em̄ xp̄s. Nō est vestrū nosse tpa vel momenta que pater posuit in sua potestate. Cū omnes volētes determinatū tēpus in his assignare aduentus sc̄z xp̄i vel finis mundi erronei reperti sunt.

Philippus ludouici francorū regis frater. Jobāne eiusdes ludouici filio de functo i regnū succedēs regnavit annis quinq. Petr⁹ de abano p̄liator

Petrus apponus seu de abano paduensis patria patavin⁹ medicus ceber rimus et philosophus oī etate admirandus et peripateticus italicorū oīm illustrissimus. parisiensi ciuitate doctor celeberrimus librū ibidem discolias in medicina sedantem. inchoantē. conciliatorē fama cognitū tandē in ppria eugania vrbe feliciter terminauit. Hic anno legis gratie. 1310. pfundissimū illud propleumatū aristotilis cōmentariū edidit. p̄pter cuius intentū constantinopolitana vrbe vt grecū disceret p̄meauit. quo tandē instructissim⁹ multa galieni volumina nō parū medicis accomoda ex ydeomate greco transtulit in latinū. Hic sub regie vrbe padue cōmuni p̄p̄lorū regimine floruit. liberaliūq; oīmū p̄ritissimus. pater in astronomia. in qua plurimū enituit. Lucidatorē in quā op⁹ grauissimū p̄pilauit. scripsitq; iohāni pon. ro. librū de venenis pulchrum. Ac mesue librū in medicinis manū a corde vsq; ad calcē p̄fecit. ferunt quidē hunc magicum maximū fuisse et multa p̄ eandem artem ostendisse.

Dinus de garbo medicus florentinus his temporibus claruit. qui cū brudū patrem in arte cyrurgie medicum habuisset illum in pbifica erudient dum thadeo florentino medico tradidit. qui adeo eruditissimus euasit vt utilissima in auicennā ediderit p̄mentaria. Scripsit et in galienū de malitia complexionis diuerse. Atq; in hypocratem de natura fetus. qñ et in philosophia ac medicina varias et pulcherrimas questiones.

Gentilis medicus

Gentilis fulginas perusinus p̄stabilis sapientie medic⁹ hoc ip̄o tpe diuī p̄teriti medici nō inferioris ingenij aut fame fuit. q̄ potissimū eius accuratissimi cōmentarij in auicenne libris testimonij p̄hibēt. fuit em̄ subtilissim⁹ rimator verborū auicēne Hic etiā p̄ter p̄dictos cōmentarios p̄silia varia etiā cōtra pestem composuit. ac questiones p̄cipue de s̄ dibus medicinarum ac alias subtilissimas disputauit.

Matheum aut siluaticum medicū mantuanum genere nobilissimum hisdē temporibus floruisse constat. eo q̄ ad robertum sicilie regem et medicus diuinum op⁹ de oīb⁹ simplicibus medicinis et earū p̄prietatibus dederit. ac alia quedam edidit.

Besta etas mundi

Linea summoꝝ pontificu
Iohanes vigesimuscōs

Benedictus duodecim⁹

Anno mundi. 6516.

Anno xpi. 1316.

Johannes vigesimus secundus papa. iacobus caturcensis antea vocatus. Ep̄s portuensis post longā vigintiū cardin aliu altercationē lugduni in monasterio fratrum predicatorum pontifex creatus. Quo anno salutis decio sexto terdeciesq; centeno ro. eccie cardinales philippi pictauoz comitis lodo uici francoꝝ regis germani fratris opera vel potius violentia apud lugdunū inclusi pontificatus vacationi supra duos annos p̄tinate finē imposuerūt. et nomis septēbris in eccia cathedrali coronā pontificatus accepit. Inde v̄o aue nionē cū curia profectus octo cardinales in ieiunijs quatuor tpm. aduentus dñi creauit. quoz de numero fuit iacobus caturcensis eius ex sorore nepos. ⁊ iohanes caiectani e gente vsina. qui primo pontificatus anno requisitus lo douicū bauarie ducē in regē electū cōfirmare ideo recusare dixit q̄ p̄ter admis sum in consobrino secū in controuersia electo scelo multa p̄sumpserat facere ⁊ concedere. Impatoris ro. legitime p̄ gradus oēs instituti excedentia potesta tem. Vir vtiq; doctissim⁹ ⁊ multa prudentia decoratus ⁊ doctoroz viroz amā tissimus. Ecclesiā tolosanā quā vnice dilexit ad archiep̄atū transtulit. Cui⁹ q̄ dem castella sex in ciuitates erexit. Adeo p̄terea rebus nouis pontifex ip̄e stul duit vt simplices ep̄atus bifariā diuiserit ac diuisos in v̄sū redegerit. ⁊ abba tias in ep̄atus ⁊ ep̄atus in abbatia vicissim trāstulerit. Hac tñ gratitudie vsus est q̄ clementinaz editionē confirmauit. Ordine grandimontensem quozun/ dā improboꝝ factionibus labefactatā in meliore formā redegit. amputatq; bis que ordini obessent. additisq; institutionib⁹ quibusdā quib⁹ tanta religio cō staret. Cesaraugustanā ecciam cū admodū diligeret in metropolitanā erexit quiq; cathedralibus ecclesijs ex vudecim que tarraconenſi subsunt huic assi gnat. Instituit ⁊ nouū ordinē militū. Et cū multa probe egerat rē ecciasticaz cōcernentia. thomā vnū erphordensem ep̄m. ⁊ alterū thomā aq̄natē p̄dicato rū ordinis anno pontificat⁹ septimo in numerū retulit sanctorū xpi dñi confes soꝝ. Eo qui secutus est anno salutis duo de trigesimo terdeciesq; centeno lodo uici bauarie ducis electione abrogata in illū tanq; eccie rebellē ac scismaticum

cenſuras exercuit. multos deniq; hereticos damnauit. Et p̄sertim glosulā quandā fratris petri qui p̄uē tum ad imitandā xpi paupertatē aiauerat. affirmātes xpm eiusq; discipulos nihil priuati vel cōmune ha buisse. de quoz numero multi damnati ⁊ exusti sunt. Tandē anno etatis sue nonagesimo morit⁹ auenioe pontificatus decimonono anno mēse q̄rto. relicta in thesauris tāta vi auri q̄tam nullus ante se pontifex.

Anno mundi. 6534.

Anno christi. 1335.

Benedictus duodecimus papa patria tholosanus ordinis cisterciensis iacobus antea vocatus sc̄tē p̄risce cardinalis. Cū iohanes pontifex anno salutis quarto tricesimo terdeciesq; centeno defunct⁹ est ad diēq; abinde sextū decimū in pontificē ē assumptus auenione. Qua celebrata legatione cardinalis vsinus auenionē applicuit. Benedictusq; in pontificatu nihil duxit antiquius q̄ p̄mulgatas a iohāne in ludouicū cenſura q̄ rogationēq; repetere ac cōfirmare. Per que tpa principes ppliq; in italia bello socij hinc pōtifici mō. ⁊ audita in vrbis bononie ad suas ptes accessione elati oīa p̄sumebāt. q̄re vrbes quatuor q̄s solas in romane eccie reuerentia iohanes bohēm⁹ rex p̄sidijs cōseruabat. inter se p̄stituti fe deribus sunt partiti vt parma scaligero. regiū gonzage. mutina estensi. luca cederet florentino. At pōti fex veritus ne vacante impio italia ab aliquo externo hoste inuaderet. Luchinū vicecomitē iohannemq; eius fratrē archiep̄m mediolanensem. mediolani altarūq; vrbū quas possidebant vicarios instituit. pa riq; forma mastinus scaliger verone ⁊ vincencie. Guilhelm⁹ gonzaga mantue ⁊ regij. Albertinus carra ria padue. Et opizo estensis ferrarie mutine ⁊ argentevicariatū auctoritate aplica habuerūt. Et quia por cio estensi data iuriū esset romane eccie censum illi decē milia aureos imposuit annis singulis p̄soluendū Semel aut in toto pontificatus sui tpe sex p̄biteros cardinales creauit. viros egregios nō de sua stirpe. sed vndequaq; ad tantā dignitatē vocatos. Tante p̄terea constantie fuit vt dimoueri a recto vel vi vel p̄ cario vel pollicitationibus nunq; potuerit. bonos em diligebat ⁊ vicissim malos ac sceleratos aperte o dio habebat. Componere item pacē inter philippū francie ⁊ eduardū anglie regem sepe temptauit p̄ lei gatos ac frustra. Pontifex aut rem sepius temptatā omittens edes pontificias cū turribus ⁊ pomētis i choauit ac p̄fecit. suozq; iussu impensaq; basilice sancti petri tectum restituit. quēadmodū epigramma ad ei⁹ statuā i eadē basilica positū idicat. Adorū aut pōtificat⁹ sui āno. viij. mēse. iij. die. xvij. Aditā vi auri nō cognatis suis affinibus sed eccie reliquit. In morte aut optimi pōtificis ⁊ doctissimi omnes vere col lachrimarunt. Eius tales fuerunt sententie. Talis esto filius. quales gnatos habere cupis. malus mortē bonus aut magis viciū formidat. Que scis legendo serua. que nescis legēdo discē. Eque turpe est carere amicis ⁊ eos sepe mutare. Optime conseruant amici si p̄ces eoz cogitant.

Ludouicus quartus filius lodouici ducis bavarie. Anno dñi M. ccc. xv. a quibusdā electoribus p̄ cōtentionē electus impauit annis. xxxij. Heinricho em̄ moztuo in germania electores aquisgrani puenientes duos in controuersia ad imperiū delegerunt inter se consobri- nos. Ludouicū bavarie ⁊ fridericū austrie duces. Bello q̄ inter eos orto, id durauit annis octo. tandē copijs de repente contractis p̄lio inter muldorff ⁊ ottingen i quo- dā prato p̄currerūt in quo cedes vtrinq̄ s̄ in australibus maior fuit. fridericusq̄ supatus ⁊ captus in carcere est coniectus. Deinde benignitate lodouici dimissus ea cō- ditione vt decetero nullus ducū austrie p̄ adipiscēdo im-

perio p̄tra duces baioarie se opponat. Verū p̄missi imemor a titulo regni nō abstinuit. Ludouicus quoq̄ ea elatus victoria p̄ ipatore illico sese gessit multa dispo- nens concedensq̄ que confirmatū coronatūq̄ decuit ro. pon. consilio iudicioq̄ s̄- ꝑcere. Ardētibus em̄ dissidijs atz bellis italie ciuitatibus faces imperatorie auctoritatis addidit. nulla pō- ro. auctoritatis habita ratione. Primū tamen omnium ex lombardis matheū vicecomitē galeaciūq̄ marcū. Lu- chinū iohānē ⁊ steffanū filios ita fouit vt ab vrbis mediolani tyrannidē tūc primū ipudēci⁹ ceperint aspirare. Romā igit̄ profectur⁹ vicecomites oīno sibi beniuolos fecit vt eis adiuuantibus imperij titulos facilius cō- sequi posset. At Johannes pontifex vicecomites ⁊ ludouicum impatorem cū guelphos opprimebant ana- themathe notauit. Reuersus ludouicus in germaniam ad exercitū congregandum poulopost cum maximis copijs denuo ex germania p̄fectus tridentum venit vbi rursus mediolanū petijt atz ibidem a guidone petra- mala ep̄o corona ferrea coronatus est. Inde cū in brixianos duxisset ⁊ in graciā susceptos in ethrurā accessit. vbi a castrucio lucensi dño magna humanitate exceptus est. Romam tandem peruenit vbi ingenti exultanti q̄rome acceptus fauore coronationē tā diu distulit. quoad p̄ceres ⁊ vrbium ytalie oratores qui p̄tinue con- fluebant oēs aduenissēt quoadhuc pompa pridem ad omnia templa basilicasq̄ vrbis destinata. Et ad ei⁹ ac- cessum inchoata laterani die p̄fixa quiesceret. quo die kalendaz iunij nona nō quidem sarra colūnensis quod florentinoz habent monumenta. Sed steffanus senior ⁊ sarre tunc pueri genitor iussu cleri ac populi. anno do- mini. 1327. corona illum insigniuit. Urbem em̄ romam duo primarij nobiles ex ijs quos nunc barones ap- pellant sese regis romanoz vicarios dicentes gubernabant. Eratq̄ is annuus magistratus a romano senatu creatus. gessit tamen magistratū illū qñq̄ vnicus. qui dum abesset alius sustinebat. Ea ornatus imperij coro- na suasu romanoz aggressus est rem nephariam. Erectū in antipapam petrū corbariensem ordinis minoruz debita romano pontifici reuerentia adorauit. Jō romani historici cū inter iperatores nō numerāt ⁊ cognomi- to bavarū appellāt. Johannes igit̄ pontifex a cōmunionē eccie eum interdixit ⁊ varijs censuris publice con- demnauit. Fuit aut̄ vir prudens ad regnum ydoneus. latinā tamen linguam suo damno nō intellexit. Ferūt igit̄ hucus discordie inter papam ⁊ impatorem vlicū de augusta secretariū suū extitisse. Is ob diffamatiōz nurmberge p. xv. platos se insontem reddens. In vindictā lris regis inseruit summū pontificem bestiam oz- tam a mari ⁊ alia conuicia eo ignorante scripsit que in vltima etate fatebat. de qua re impator admodum do- luit. Tandem in venatione constitutus a ducissa austrie deforma ex vasculo in quo duplex potus erat hau- stum sumens illico de equo cadens in nemore p̄e furstenselt in sinu cuiusdaz rustici obiit. Anno dñi. 1347. ip̄o die gereonis sepultus in prochiali eccia virginis marie in vrbe monaco. inde filij sui in landsperg regio- nes diuiserūt. Senior ludouic⁹ ⁊ ludouic⁹ roman⁹ in roma nat⁹. ⁊ dux otto iunior baioariā cū omnibus atti- nencijs obtinuerunt. Sed steffanus wilhelmus ac albertus baioariam inferiōrē possederunt. Hannoniam. holandiam. selandiam ⁊ frisiā. Habuit quoq̄ ludouicus impepator fratrem rudolfum comitem palatinū Is elector imperij. in electione friderico duci austrie adhesit. Repulsus deinde a suo dominio in angliavitā fiiuit. relinquens tres filios ruptum. rudolfum ⁊ albertum. quos ludouicus impator summa beniuolentia fouit ⁊ terrā equa portioē diuisit. Ab bis principes palatini ⁊ duces baioarie eoz teinceps originē habuerūt

Stella crinita quam cometam vocant vltimo anno ludouici quarti imperatoris duobus mensibus visa est.
Fames quoq̄ ingens p̄ vniuersam ytaliā. in qua mendicantium turbe vel in humano quoq̄ cibo vix sustentate fuisse traduntur.
Robertus apulie rex nullo sibi supstite filio moritur ⁊ andream caroli fratris sui atq̄ hungarie regis neptem vxorem dederat post se regnare iubet. qui regna- uit annis tribus.
Andreas deinde apulie rex laqueo necatus est consentientibus agnatis eius rel- agno inbiantib⁹. post quem septem annos sub varia p̄cipum contentioe. id regnum in armis fuit.

Bexta etas mundi

Monacum vrbs superioris germanie ad ripam Isare flumis sita. Inter vrbes principū in germania p̄cla-
rissima in baioaria noīatissima. Et si inter nouas esse censeat nobilibus tñ edificijs tñ publicis tñ pri-
uatis ceteras ciuitates antecellit. habet em̄ edes pulcherrimas. plateas amplas. basilicas ornatissimas. Et
q̄q̄ temporibus ottonis primi impatoris cōditionis sue initū sumpsit. A ludouico tñ quarto iam p̄scripto
impatore ampliata et edificijs ornata fuit. Otto primus cū in germania imperiū anno dñi. 962. assumpsit.
in baioaria partē regionis heinricus brunsvicensis materna hereditate possedit et in arce vering domiciliū
habuit. Quo tpe publicus transitus sup̄ Isaram in eo loco extitit. Is dux heinricus pontes ultra flumen p̄-
pe curiam monachoz fieri fecit. in eo loco vbi nunc vrbs monacū sita est. cōmuneq̄ iter ibi fieri ordinauit cū
oppidulo paruo. Super ea re antistes albertus frisingensis querelas apud ottonē cesarem mouit. cū in suis
theolonijs et immunitatibz damnū sentiret. Imperator antiquā consuetudinem itineris obseruandā pro-
pe vering mandauit. Interea obiit dictus heinricus reliquens filiū ernestum nomie. pauloq̄ post vxor Ot-
tonis odyecia filia regis anglie mortua fuit. Inde otto relictam heinrici ducis baioarie dñam adelheidē ac-
cepit vxorem. Cuius filius ernestus (ob egregia facinora apud exteros in plerisq̄ locis gesta) ottoni gratissi-
mus euasit. Petijtq̄ impatorem obnixē vt ex oppido vrbs cū publica via facere posset. qui post varios tra-
ctatus consensit ea conditione vt quotannis. 50. lb. dñ. ad frisingam psoluerent. Ea forma hec vrbs inituz
cū regijs priuilegijs ac immunitatibus ortū habuit. Cū itaq̄ hec vrbs p̄ ernestum initū sumpsit indies au-
gmentū in pplo ac structuris sensit vsq̄ ad tps salutis xpi septuagesimū ducentesimū supra millesimū. dñ cō-
radus ep̄s frisingen̄. eccie p̄fuit diuisa in duas prochtas fuit. Cū prius sub vna basilica sancti petri extitit p̄-
uisa. qui basilicam alterā beate marie virginis cōmuni utilitati adiunxit. Tandem t̄pibz ludouici quarti du-
cis baioarie ac romanorū impatoris incrementū ingens habuit. qui p̄ muros suburbii et alia edificia pleraq̄
addidit. et arcem antiquā cū monasterio fratrum minorū ordinis diui francisci. et cenobiū heremitaz sancti Au-
gustini in vrbe extruxit. et post obitum in eccia diue virginis marie ante summum altare sepult⁹ fuit. vbi co-
rona imperialis eius suo epitaphio cernit. Conditā est igit̄ vrbs monacum in loco ameno prope ripas ysare
vbi trāsit⁹ nōnunq̄ negociatorū ex ytalīa ad germaniā frequētas. habetq̄ nūc arcē ornatissimā. et edē p̄cipū
amplissimā. in qua aule et camere splendidissime. q̄s qui viderit nec ornati⁹ aliquid nec muniti⁹ in eo loco
vnq̄ fieri potuisse fieri putauerit. Testitudinata loca plura habent. mirari ergo poti⁹ q̄ p̄mendari possunt.
Cū v̄o hec inclita vrbs varios successu t̄pm sortita sit dños. nunc hac tempestate vrbs dñum inclitus p̄u-

Monacum

ceps albertus gener friderici tercij romanorū impatoris baioarie dux possidet. qui sua magnificentia plu-
res nutrit leones. Et q̄q̄ plinius scribat in europa inter achelou tantū z nesum amnes leones esse s̄ lōge
virib⁹ p̄statiores ijs q̄s affrica aut syria gignant. In ea tñ vrbe leenā cattulos parere cōpertum est.

Forestorum nobilium priuilegium

Mapheus bergomensis ex nobili vetustaqz forestorū familia natus nō mō iuriū ciuilis z pōtificij abū
de doctus. s̄ z elequētia z rez gerendaz prudētia insignitus tepestate hac p̄pter easdē p̄clarissimas
virtutes apud ludouicū bauerū impatorē maxio in p̄cio habitus est q̄ z indultis z priuilegijs eisdē gra-
tis concessis optime p̄testatus est. Nā eidem successoribusqz suis ob grata forestorū familie obseq̄a in ipm
exhibita. munificentissimū priuilegiū immunitatis z exemptionis liberalissime concessit. cōstituens eum
successoresqz eius suū palatinum eximens eū ab omnibus oneribus. dans eis libertatem notarios z ta-
belliones creandi. Illegittimos ve naturales legitimandi. Insup etiā cōcedit eis iudices ordinarios et
regios missos legitime posse cōstituere z ordinare. Id priuilegiū datus fuit in ciuitate tridentina die. xx.
ianuarij anni. i. 530. Approbatumqz habetur per potentatus.

Raynaldus estensis marchio aldromandini estēsis filius hoc anno post fratrem ferrarie dñatum acci-
piens regnauit vna cum nicolao fratre annis quatuor. Mortuo em̄ azone in carceribus a frisco eius
filio captiuato. Atqz inde frisco a cōciibus pulso z interfecto. Aldromandinus fratri successit. qui mori-
ens raynaldum hunc z nicolaum forma elegantes z strenuos reliquit filios. qui vrbis principatum resū
mentes statim galloz p̄sidia erecerunt. z vrbe ab eorum faucibus liberauerunt. Vrbe itaqz in sua pote-
state redacta regnandi cupiditate allecti vt firmo p̄sidio stabiliret argentū rauennatis eccie oppidus regno
adiecerunt. Cuncta deinde p̄ circuitum depopulati sunt. Cum vō carolus z mamphredus cū beltrando co-
piarum eccie duce eos hostes adoriunt z in fugam vertunt. Inde legatus ferrariam obsideri cepit. Ray-
naldus vrbe erupit z eccie exercitum dissipauit. Tandem cum bona pace mortem obiens obizonem nico-
lai fratris filium regni reliquit successorem.

Berta etas mundi

Ordo militū Ihesu christi

Ordinem nouū militū ihesu xpi his tpiibus Johānes pontifex summus instituit. qui militare sub xpo diceretur. in lusitania (que portugalia dicitur) q̄ saracenīs resisterent circūquaq; discurrentibus. et bethicam atq; affricam incolentib⁹. Bethica apud antiquos ea pars hispanie dicebatur que ad mare mediterraneum vergit nostris temporibus granate nomē obtinēs. cocco (vtrā arbitro) quo ea pars hispanie maxime abundat. Loccū autē nunc granam vocant unde lane inficiuntur. Huius autē ordinis (quē diximus a pontifice cōstitutū) caput in marino syluensis diocesis oppido repositus ē ubi principalē domū constituit. militibusq; omnia bona templarioꝝ annuente rege portugalie concessa sunt. quo liberius militie xpi vacarent. Cuius censoꝝ et moderator est abbas alcobasiani monasterij cisterciēsis ordinis vlixbonensis diocesis. qui et conscribendi et exauctorandi militem facultates habet.

Clementinarū codicem etiam his tpiibus iohannes pontifex. xxij. confirmavit. et per gymnasia legendum transmisit. mandavitq; doctoribus omnibus publicorum gymnasioꝝ ut librum ipm publice legeret. Clemēs em̄ p̄decessor apud viennam gallie urbē trecentoꝝ patrū ut premissum est conciliū celebrauerat. in quo p̄stitutiones plurimas religiosoz statum concernentes cōstituerat. ut habet eo in libro de statu monachoz et in agro mendicantiū. quo ad p̄dicationes et confessiones et sepulturas. vbi dat forma seruanda. Illas igitur lau-

dabiles et sanctas constitutiones approbans iohannes colligere fecit et in vnum volumen redigens clementinarū codicem ab ipso auctore clemente appellare voluit. In ipso etiā beati fr̄cis̄ci regulā ad verbū declaratam conscripsit. ut in. c. Exiit. de paradiso.

Scisma vigesimum primum

Petrus natione picenus corbariensis reatine diocesis ex corbario oppido natus ordinis minorū professor hoc anno s̄ iohannē pontificē iubente ludouico impatore vel fauente in antipapam p̄phanā. et nicolaus quintus appellat. Hunc rusticum hominē. qui vxorem habens iuuenē renitentemq; pseudo religiosus debita romano p̄ntifici reuerentia adorauit. et ut verus xpi vicarius a pluribus salutat. Nec defuerunt flagitiosi et illi similes apostate damnati capite. et alia p̄ditorū turba qui et secuti sunt ydolum et ab eo adulterinas cardinalat⁹ p̄sulatusq; et sacerdotij dignitates acceperunt. Qui cornua erigentes iohannē p̄ntificem publico edicto hereticum dixerunt. et cū fraticelloꝝ de opinione hic auctor et fautor existeret eandem scolam sathane p̄ viribus augere annexus est. Affirmabant em̄ hij ad coopimentum sue iniquitatis xpm et eius discipulos adco paupes extitisse ut nil priuati aut cōmuniter habuerint. Propter quod et iohannes pontifex creatis septem cardinalibus viris doctissimis etiā theologoz multoz cū eis synodo p̄gregata. re q; diligenti disputatione discussa edictū p̄posuit. quo eos declarauit p̄tinaces hereticos. qui hoc decetero affirmare temptassent. quā ob rē pontifex tres extrauagantes p̄posuit et ad gymnasia publica transmisit. de niq; cū petrus ipse a bonifacio pisano captus et ad romanū pontificē in auinionē p̄duct⁹ fuisset venia petita Augustin⁹ de ancono in carcere p̄ triennū mansit vbi et mortuus est.

Augustinū etiā achonitanū ordinis heremitaz diui augustini p̄fessum virū sancte et doctrina et vite integritate celeberrimū floruisse hac tempestate p̄stat. q̄ et ipse libꝛū de ecclesiastica p̄tate ad iohannē pontificē p̄dictū inscripserit. et ultra cum omnes sue etatis theologos sine p̄traditione excesserit a matheo exordiens totus nouū testamētū accuratissime declarauit. Inter que p̄mentaria in pauli epl̄as ad miratione digna habent. s̄ et sup act⁹ aploꝝ sup apo. Albert⁹ patauin⁹ or. bere. calipsim et epl̄as canonicas ad instar beati thome opus edidit aureū. Tractat⁹ q̄s sup magnificat composuit.

Albert⁹ filius patauin⁹ eiusdē heremitaz ordinis et beati egidij romani auditor eruditissimus theologus p̄ h̄ tps in declamationib⁹ ad papā p̄iceps p̄dicatoꝝ habitus ē. q̄ cū esset doctissim⁹ coplurimos s̄mōes tū q̄dragesimales tū dñicales festiuos ad clerū ppl̄m q; erudiendus edidit. s̄ et pentatheucū et pauli epl̄as sup oēs cōmentatus est. Propter eius doctrine p̄stantiam in palatio patauino honoratus fuit.

Bonauentura patauin⁹ item ordinis p̄dicti olim generalis prior et tituli sancte cecilie cardinalis p̄sbyter his temporibus doctrina et eruditione maximo in p̄cio fuit. qui cum acerrime eccie libertatem contra tyrannos tueretur a carrariensi domino tandem sagitta transfixus martirio coronatus est.

S. Rochus

Rochus natione narbonensis confessor xpi apud montē pessulanū oppidum narbonensis gallie. agatha olim siue apathopolis appellatū. ex patre iohāne .matre yō libera (eius oppidi dño) origine duxit. qui cū .xij. attigisset annū cibo z potu parcissimo vti ceperit. mortuoq; patre ac matre hereditatē amplas egenis prorsus distribuere cepit. z principatu se abdicans patruo suo oppida pater/na p̄mendauit. z abiectis reb⁹ omnibus breui veste indutus cū pileo z pera z baculo ex gallia in ytalīā peregrin⁹ puenit. vbi plures ciuitates z castella vicz romā aquā pendentē. cesenā z alia plurima loca truci pestilentia vexatas crucis impres- sione sanasset. Qui cū omnē vere togatā galliā morbo correptā plustrasset. placē- tiam trāspadanā urbem morbo infectā se cōtulit. z ad quoddā hospitale diuertit z egrotantes omnes ad vnū videt signat z sanat. Labore igit somnoq; grauat⁹ a deo p̄monitus qd cruciatus corporis pati debebat. statim acuta febre z sagitta sinistra coxa transfixus fuit vt eo dolore ardoreq; nullā qui etē inueniret. expulsus ab vrbe ad nemus vrbi vicinū rep̄sit vbi bonā valitudinē a deo consecutus est.

Indeq; digressus in galliā longis itineribus delatus est. que armorū strepitu vexabat ac bello. in paterno de- niq; oppido quod patruo donauerat existens a lictoribus tanq; explorator p̄hensus in vincula cōiect⁹ ad principē deducit. inde in carcere quinquēniū tempus consumpsit. quo exacto cū maxia patientia z vite au- steritate a patruo incognitus detentus velut alter alexius romanus. Anno dñi. i 3 2 7. sumptis diuinissimis sacramentis anno vite sue. xxxij. migravit ad dñm. prius orando ad dñm vt qui deinceps nomē suū innoce- rent a peste p̄tegerent. Ad latus eius tabella his scriptis inuenta est. Peste laborātes ad rochi patrociniū confugientes contagionē illā truculentissimā euasuros significo. Quod vbi ad patruū principē delatū fuit cognoscens illū suū esse ex fratre nepotē in lacrimis. puolutus sanctissimū corpus summa pompa ad tem- plum deferri fecit. ac templū extruxit vbi p̄ multos annos signis z miraculis effulsit. Cuius viri sancti meri- ta dñi apud italos latuissent. Tandē anno. i 4 i 5. ad ip̄os ad ex germania nomē rochi delatū fuit. eo qd con- stantiā germanie urbē vbi conciliū generale celebrabat a peste maxima liberauerit. vbi nūc sacella z are per vrbes p̄ vicos z castella extruunt. ad que confugientes eius merita experiunt. cuius festū. xvi. kalend. sep- tembris celebrat. Eius corpus anno. i 4 8 5. venetias furtim delatum a senatu z populo summa gloria ex- ceptum est. z templū celeberrimū ingenti impensa construere ceperunt.

Johannes andree

Johannes andree patria bononiensis iuris cōsultus etatis sue celeberrimus z pō- tificij q̄maxime vberimus fons tempestate istac floruit. z nouellas sup decreta les edidit celeberrimas. ac sextum clementinasq; accuratissime glosauit. Atq; in sex- to alias nouellas p̄posuit. Insup z opus mercuriale. z in aditionibus speculi aliud p̄gregiū edidit. z in laudē diui iheronimi opus iheronimianū appellatū composu- it. Ip̄ius aut clarissima gesta z alia ad eū p̄tinētia ex aditionibus ip̄ius extra devi- ta z ho. cle. in titulo de filiis p̄biteroz optime colligunt. Obijt aut anno dñi. i 3 4 8 bononie ex peste p̄ vt eius discipulus iohannes calderini meminit in. c. nostra de co- habitatione cle. z mulierum

Olynus pistoriensis ex nobilissimbaldoy familia nat⁹ dñi auditor z p̄dicti iohā- nis andree amicissimus. civilis iuris p̄stantissimis sui seculi doctor p̄ id temp⁹ lecturā putilem sup codice castigata z accurata doctrina cōscripsit. atz sup primo digesti veteris pte vsq; ad ti. Si ex noxali cā agit. Et in scda pte sup titulo de re. cre. Sup reliquas aut ptes p̄ viā additionū cōposuit

Oldradū aut de laude consistorialē aduocatū dñi. discipulū z iohannis andree familiarē doctrina legū et moribus optimis insignē p̄ ip̄m tempus floruisse constat. Qui z ip̄e in iure civili post se multas re- liquit lecturas z consilioz p̄gregium opus.

Johannes calderini ciuis bononiensis iohannis andree p̄cipus filius z discipulus eruditione z sancti- monia insignis. z ip̄e p̄ idē tempus pontificiū ius tū legendo. disputando atq; scribendo plurimū illu- strauit. eo qd ip̄ius in decretalibus plurimi extēt p̄mentarij ac p̄silioz in ea facultate p̄gregium opus.

Johannes de monte villa Lector medicine fuit. ac miles siue eques armatus natione anglie. hic magnas partem orbis terre peregrinando pagrauit. z maximus orbis circulator mirabil- lia mundi. p̄cipue asie z indie varijs linguis ad oblectationes p̄scripsit. z p̄ hec tempora felici fine quieuit.

Franciscus maronus ordinis minoz theologus doctissimus z ip̄e eodem tē- pore multa opuscula ad xpianā religionē p̄tinētia edidit. z q̄maxime in sa- cris codicibus postillas memoratu dignas composuit.

Michael de cesena ordinis minoz generalis minister hisdem temporibus cū sup ezechielem. z sup sententiaz librum ppulchre scripsit. a iohanne pontifi- ce errore quodam notatus generalatus officio p̄uatus. dixit em̄ xpm ac discipul- los nil priuatim habuisse. ip̄e tamen scriptis z rationibus se innocentem ostend- dit. z propterea suis scriptis in iohannem pontificem plurimū inuictus est.

Bexta etas mundi

Bellum atrocissimum inter philippum regem francie ⁊ eduardū regem anglie initiū sumpsit. philipp⁹ cū francoꝝ rex triū regum frater sc̄s ludouici philippi ⁊ caroli patruelis regnare francis anno. 1328. cepit ⁊. xxij. annis regnauit. hic cum eduardo angloꝝ rege sepe pugnauit. a quo etiā sepius uici⁹ fuit. et cū multa pdidisset tñ uienensium principatum emit ⁊ regno suo adiecit. Benedictus q̄s. xij. componere itē pacem inter philippū francie ⁊ eduardum anglie regem sepe tentauit p legatos ac frustra. qui maximis cladi- bus q̄sepiissime inter se concertarūt. nā eduardi classis supra sclusas nō lōge a portu flandrie tanta vi cū gal- lis dimicauit ⁊ uicit ut ad trigintatria milia galloꝝ vna pugna interfecta referant. Et ut alij habent tantus franciscus petrarcha effusus est sanguis ut mare flandrense sanguine tinctū uideretur.

Franciscus petrarcha natione etruscus. florentinus origine. ex antiqua fami- lia honestisq; pntib⁹ fuit. q̄b⁹ p̄ta pulsus ut ea ciuitas factiosa arecij i exilio nat⁹ est. Anno hui⁹ etatis. 1304. die lune ad auroꝝ kalend. augusti. ingenio vō sublimi ⁊ ad omne bonū ⁊ salubre studiū apto. s̄ ad moralē p̄cipue p̄bilosophiā et ad poeticam prono. corpus iuueni nō magnaz viriū obtigit s̄ dextreitatis exi- mie. forma illi elegans fuit ⁊ maiestas quedā ingenita. statura mediocris aut pau- lo superior. plena facies. rotundiora membra ⁊ in senectute ad crassitudinē corp⁹ vergens. colore erat uiuido inter candidū subnigrū ⁊ visu plonquū tempus aceri- mo ita ut ad. lx. annū munitissimas quasq; l̄as sine adminiculo legeret. sanctissimū p omnem vitam corpus habuit p̄terq; in extrema senectute. Is aretj natus p̄mū vite annum nec integrū ibidem egit. sex sequentes anchise in rure paterno reuoca- ta ab exilio genitrice. octauū p̄sis. ac deinceps in gallia transalpina ad leuā rho- dani in vrbe cui auenio nomen est. ibi puericiam sub parentibus egit. primas lit- teras aggressus in corpentoras vbi liberales artes didicit. inde studio legū nō sponte addictus quadrien- nio in monte pessulano. triennio bononie fuit. pater audiens negligenter eū iuris studium sequi. poetas co- lere ⁊ i eo negotio delectari tandem suo arbitrio eū reddidit. inde poeta insignis ⁊ orator facundissim⁹ eua- sit. Post hec gallias ⁊ germaniam p̄grauit in qua parisijs urbem ⁊ plura regna vidit. inde reuersus Ro- mam a stephano de calumpna in multo honore habitus. vbi in capitolio a senatu approbante roberto sici- lie rege laurea corona insignitus ē. Post hec auinionē redijt ⁊ in valle p̄ exigua amena q̄ clausa dī buccolicū carmen scripsit. ⁊ vite solitarie duos libros. Neapolim deinde accedens ad robertū ⁊ verone cuz dñis de la scala versat⁹ vbiq; car⁹. iacobi de carraria beniuolentiā adept⁹. patauinū ueniēs ⁊ a ueneti cū magnis hono- ribus accitus. tandem in agro patauino arquade rure montano sedem fixit vbi meditando scribēdo temp⁹ contriuit. Postremo labore confectus anno dñi. 1374. apoplecticus sanctā x̄po reddidit animam. corp⁹ ibi- dem in sepulchro marmoreo quatuor columnis sustentato sepultum fuit. Vixit aut. 50. annis vna minus die. vir omnibus seculis admirandus. a quo eloquencie studia excitata sunt. scripsit etiā de remedio vtriusq; fortune. de secreto conflictu curaz suarum. de ignorantia sui ⁊ aliorum. epistolaz duo volumina. librum rerum memorandaz. affricā ⁊ materna lingua libꝝ sanctor ⁊ triūphoz ⁊ pleraq; alia. **S. yuo doctor**

Uo natione brito eruditissimus iuris cōsultus p̄ hec tpa p̄ter doctrinā ⁊ sin- gularem eloquentiā quibus egregie insignitus erat mira etiam pietate ac mi- sericordia in pauperes vsus. celeberrimus habitus. angelica em̄ floruit continē- tia ⁊ vitam suam a vino ⁊ a carniū esu penitus alienam reddidit. corpus cilitio operuit. ieiunijs ⁊ orationibus disciplinas vigilijsq; admiscebat. nudam p̄ cu- bili terram luteam. rigidum saxum. p̄ cervicali. sacrum biblie volumen quod sibi comitem elegerat capiti adaptabat. suamq; omnem cum pauperibus quos pec- rando p̄tegebat conuersionem duxit humilimā. patrimonij amplū cū haberet spem in deo collocans pauper ⁊ orphanoz ac viduarum causas. p̄ virili semp tu- eri voluit. Hic igit̄ almificus yuo aduocatorum oim lucerna condignam laboris sui mercedem a dño percepit. quo mortuo cū crebris fulgeret miraculis inter san- ctos aggregari meruit. vnde eius festū sexto kalend. septembris celebrari iussum fuit. Et de eo scribit. yuo pater legum custos. p̄tor ⁊ amplū egregiumq; de- cus cui se debere fatentur. Jura: tuo totiens debellata fauore. Aptus eras iustas miseroz sumere causas.

Gonzagorum regni principium

Ludovicus gonzaga vir animo ⁊ virtutibus p̄stans atq; p̄claris bis annis quadā calliditate atq; pru- dentia mantue vrbis principatum passerino bonacosso ademit ⁊ in se suosq; successores vsq; in hodi- ernū diē transtulit. Passerinus ip̄e ⁊ sui p̄decessores ip̄m p̄cipatū per annos multos possidere. sed dissen- sionum factionibus subortis adeo mos inoleuit ut cuiq; factioso liceret ciuitatum principat⁹ occupare. In- de pontifices romani ⁊ imperatores p̄pter egregias huius p̄clari familie virtutes ip̄am urbem ⁊ principatū eidem confirmarunt. q̄uis quidem scribant gonzagas non factione sed cōmuni populorum delectatione vrbis dominatum obtinuisse. qui ex ibentionibus fuisse ciues qui mantuam incoluerunt.

Ottomannus

Ottomannorum turchorum regni principium

Turchi ottomanni ab ottomanno eorum primo principe nuncupati. q̄ nostris temporibus totam ferme asiam minorem ⁊ greciam partim armis partim seditionibus sibi subdiderunt. tempestate hac adhuc iohanne pontifice p̄dicto p̄sultante ab ottomanno quodam turcho exigui census ⁊ obscuri principia sumpserunt. a quo postea Ottomanni turchi appellati sunt. Hic primus turchorum rex. orta iter turchorum principes seditione auctoritatem breui ⁊ nomen adeptus est tempore. vrbes ⁊ oppida nō pauca partim vi partim deditioe in suam potestatem recepit. qui moriens orhanes filius successit. qui rem inchoatam a patre longe lateq; p̄pagavit. quem secutus amurates filius duobus de grecoꝝ imperio discrepantib; ab altero qui superari timebat in auxilium accersitus consulto bellū p̄rabens vbi ambo consumptis viribus fractos aiaduertit in eos arma conuertit ⁊ plurimū grece sibi subiecit. Is vita functus duos reliquit filios solomanū ⁊ pazaitem. solomano extincto res vniuersa ad pazaitem deducta est. qui priusq; a Lamerlane caperetur res magnas in greca gessit. dimissus nil dignum egit ⁊ inglorius apud asias obiit. cuius filij complures. quoz primus calopinus natu maior quintus rex regnum post patrem obtinuit. cui vita functo Orcani filio tenella etate adolescentulo relicto. Is quorundam principum auxilio ad regnū deuenit. qui paulopost a moise patruo extinctus fuit. ⁊ non multo postz ipe patruus nullo sup̄stite filio decessit. quem mabumethes frater tercius ex pazaitem filius subsecutus. rex sextus regnū obtinens. magnas res in europa gessit

turchoꝝ regulos vi atq; armis oppressos regnis exiit. ipoz mortuo amuratem filium dimisit heredē. qui mustapham patruū sup̄atū ⁊ interemptū victoz vniuersum regnum obtinuit. Hic mabumetum habuit filium virū p̄clarissimum. qui duo imperia ⁊ duodecim regna acquisita suo adiecit dominio. de quo infra fiet mētio. hicq; deficiens pazaitem primogenitum impatorem adhuc extantē dimisit. hec ē ottomannoꝝ p̄genies et origo. adeo q̄ turchoꝝ nomen auctum est vt q̄ olim asia vocabat̄ nūc turchiā vocitēt. a turchis em̄vniuersa possidetur.

Odericus or. minor

Odericus vir sanctus de ordine minorum in asia ⁊ india euangelizando discurrens miraculis clarus. ⁊ quatuor sanctorum martiruz corpora de ciuitate hozmes transtulit p̄ mare ad superiorem indiam in ciuitatem carram nō sine miraculis. ⁊ descripsit peregrinationem suam.

Bartolomeus natione pisanus ordinis p̄dicatoꝝ theolog⁹ ⁊ insignis de cretoꝝum doctor p̄ hoc ip̄m tempus p̄sis floruit ⁊ multa laude digna composuit. Inter que putile opus ⁊ quali diuinū ad cōfessorum instructionē edidit qd̄ sumā pisanā seu magistrucā appellauit. eā em̄ (ip̄o referēte) p̄fecit anno dñi. 1338

Albertum brixianū eiusdem p̄fessionis ⁊ litterature licet maioris sanctimonie virum cum eodem claruisse ⁊ miraculis floruisse tradunt. qui p̄ter sanctitatem maximam ⁊ ipe summā celebrē de casib; cōposuit. cui aliqñ beatū augustinū cum beato tho. aquinate apparuisse tradunt. eiq; dixisse thomas. mihi par est in gloria virginali sed in immundicia cordis prior.

Ludolph⁹ carthusiensis

Ludolphus alemanus ordinis carthusiensium prior argentincnsis vir doctrina ⁊ morum sanctitate cōspiciuus. hac ip̄a tempestate poptime vitam dñi nri ihesu xpi egregio volumine. ⁊ quodā celesti artificio. inio potius diuina reuelatione q̄ studio fabricauit. in quo certe se ostendit venerabilem virum ⁊ oim̄ rerum tam diuinā q̄ humanā. ⁊ potissimū ip̄ius ihesu xpi vite put potuit hoī eē possibile plenissimā habuisse notitiā. alia q̄ laude digna hic deuot⁹ atz venerandus p̄ edidit.

Quorū de argentina ordinis heremitarū generalē eo tpe floruisse ferūt. q̄ sup̄ q̄ tuoz sententiarū libris ⁊ ipe cōmentaria dignissima edidit. quib; scolastici in germania maxime vtunt̄. Eū plurimum alioꝝ scriptis p̄stare censeantur. etiā cōstitutiones ordinis in formam redegit.

Albertinus carrariensis

Abertin⁹ carrariensis marsilij patruelis hoc anno iure gentiū ex ip̄ius marsilij testamento padue dominatum suscipiens regnauit annis sex. Hunc cum mastin⁹ venonensis princeps magnis affecisset cladibus tandem lacessitus eidem vr̄bem tradidit. qui a venetis ⁊ luchinovicomite. p̄curantibus pax cōfecta est ⁊ vbertino ciuitas reddita. quem statim benedictus potifex aplica ⁊ imperiali auctoritate ip̄m in ea cōfirmavit. ⁊ deinceps quo ad vixit ip̄am in pace possedit. ip̄o deniq; mortuo cum Marsilius eius filius successisset. eodē anno a iacobo vbertini patruale cōspiratione facta interfectus fuit. ⁊ ipe primatū vr̄bis suscepit.

Astefanus de ast cisalpine gallie ciuitatem ordinis minoruz omni doctrina excellentissimum p̄fessum hisdem temporibus celebrem ac p̄clarissimam summam tam in theologia q̄ in legibus edidisse tradunt.

Sexta etas mundi

Anno mundi. 6542.

Anno xpi. 1345.

Clemens sextus patria lemonicensis. petrus antea vocatus. primo monachus deinde archiepiscopus rothomagensis. Postremo nonis maii millesimo tricentesimo quadragesimo secundo pontifex auenione creatus est. fuit autem vir multe doctrine compositusque eloquentie. liberalis in omnes et phumanus. qui primo anno pontificatus sui octo presbiteros cardinales creat. diaconos duos. scilicet fratrem suum monachum tullensis professionis et guilielmum ex sorore nepotem. Verum cum intelligeret totam italiam in tumultu esse solos luchinum et iohannem vicecomites vicarios insubrie confirmavit. De reliquis italie principibus nulla mentione habita. existimabat enim solos vicecomites ludouico bauaro resistere posse in italia (ut ipse predicabat) descensuro. atque etiam tridentum usque puenit. qui vicissim ut par pari pontifici redderet in ditione ecclesiastica multos vicarios imperiali auctoritate confirmavit. Que quidem versucia malis (ut aiunt) auibus in pontificem relata successores in hanc diem suos multis ac pene perpetuis incommodis turbinibusque agitavit. Iohannes enim de vico urbis rome prefectus nonnulla in viterbiensium finibus paterna possidens hereditate vicarius in viterbio impius est factus. Eo denique titulo galeotus maletestaz fratres armini in romadiola pisauri fanique in marchia anconitana. Antonius ferretanus vrbini diolus et ita in alijs plerisque locis dominos confirmavit. Clemens autem pontifex quosdam cardinales ex auinione romam misit qui statum urbis componentes petrum sarum colunensem et iohannem vrsi filium senatores declararunt. et nicolaus reneij publicus scriba qui statum urbis in suam potestatem redegerat. deinde septimo mense mutata veste ad carolum in bohemia proficiscitur. quem clemens pontifex ob multarum linguarum periciam in ludouici contumeliam ab electoribus in cesares designari fecerat ab eo auinionem missus pontifici dono datur. Postremo clemens in omnibus boni pastoris officio functus Anno domini. 1352. pontificatus sui anno decimo. mense septimo die vigesimo octavo mortuus auenione sepelitur. adhibita honesta funeris pompa.

Jubileus annus petentibus romanis ut quemadmodum bonifacius octauus olim concesserat ut centesimo quoque anno (quod seculum antiqui appellabant unde ludii seculares appellati sunt) plenam peccatorum omnium remissionem visitantibus limina apostolorum petri et pauli quinquagesimo quoque anno id facere libenter annuit. Cum dicerent etatem hominum iubileum illum centum annorum attingere non posse. Clemens igitur sextus ad quinquaginta numerum reduxit. qui est proprie iubilei numerus. Cum autem annus aduenerat iubileus tanta rome pressuram potius quam frequentiam populorum petrarcha qui interfuit fuisse refert ut nihil obfuisse pestem appareat. sed ex omni europa christianam professa nomen illa profuebat diebus singulis multitudo.

Quodemque anno mediolani pestem solito maiori continuasse petrarcha asserit. nam pestis adeo triennio totam italiam peruagata est ut vix decimus quisque ex millesimo homine superuerit. nec id quidem mirum cum ob iubileum contagione hominum et multitudine undique roma commigratum squalore situ pedore omnia inficeretur.

Innocentius sextus papa patria lemonicensis stephanus antea vocatus pontificij civilisque iuris vir consultissimus. procurator primo. mox episcopus claromontanus. deinde cardinalis. pontifex tandem dum erat salutis anno a quinquagesimo secundus terdeciesque centenus. fuit autem vir integerrime vite magneque constantie et seueritatis. qui ecclesiastica beneficia non nisi probatissimis sacerdotibus tantum vita tum doctrina dedit. Post coronationem illico statuit ut omnes prelati omnesque qui beneficia habebant ad ecclesias suas sub anathematis pena proficiscerent. dicebat enim oues pascuas a proprio pastore non a mercenario custodiri debere. Impensam quoque domesticam que magna erat imminuit. familiam suam ad certum et honestum redigens numerum. viros probatissimos. Idem ut facerent cardinales acerrimo edicto mandauit. Auditoribus preterea sacri palatii solaria instituit. ne numeribus corrumpi in decernendis litibus ob inopiam possent. Hic in victu parcus est habitus. in sumptu bellico largissimus. dum bello repetit que a tyrannis superioribus temporibus occupata fuerant. Usque cum curiam purgasset prelatibus in ea dissidentibus quos ad suas queque ecclesias ire iussit. nihil duxit antiquius quam legatum in ytaliam mittere. a quo vrbes et puincie iuris ecclesie tyrannis ut deturbatur reciperent. Legatusque fuit egidius de gente carilla nobili in hispanis sabinoz episcopus cardinalis vir quo ad vires et potentatum licuit. Traiano Hadriano et theodosio virtute equipandus. quos principes hispanici romane reip. potentissimos pridem saluberrimosque dederat. omnia vere oppida breui recepit. que tyranni occupauerant. Huius pontificis suasionem et prudentiam inter genuenses et venetos denique sedus initum est. ac inter pisanos et florentinos pacem composuit tumultuante potissimum ciuitate romana in creandis senatoribus discordiam optime sedauit. externo senatore ad urbem misso. Erat autem maxime intentus abolendo bello quod inter anglos et gallos gerebatur. parare et classem contra hostes christiani nominis constituerat. In tantis vero animi perturbationibus afflictatus innocentijs pontificatus sui anno nono mense octauo die sexto moritur et in monasterio diui andree carthusiensium ordinis quod ipse extra auinione proprijs impensis extruxerat et dotauerat sepultus est.

Linea summorum pontificum

Clemens sextus

Innocentius sextus

Carolus eius nois quartus iohannis regis bohemie filius et henrici impa-
toris nepos anno salutis millesimo tricentesimo qdragesimo septimo. iu-
bente em clemente sexto pontifice in lodouici dedecus et deffionem in cesareq;
eu fecerat declarari. ab electoribus impator designatus impauit annis .32. Vir
multaz linguaz et lraz peritissimus iustusq; et rectus ac timens deu. bonos dili-
gens et malos sceleratosq; odio habens. Is ob iustitiam nonnullas leges condi-
dit que adhuc extant et caroline nuncupant. Is uiuente patre aduersus tartaros
feliciter dimicauit. Ciuitates lombardie a patre acceptas armis tutat est. pugna-
uit adolescens cu veronensibus eosq; plio fudit. in ea pugna bis equo deiect no
dubitauit tercio conscendere facinorazq; fortissimi militis edere. Nomen huic ca-
rolo in baptisate wenceslaus fuit. quod in confirmatione a carolo francoz rege
mutatu est. apud que puericie rudimenta peregit. fuitq; carolus uir magnorum
opez. qui regnu bohemie tu religionis cultu tu legum ac bonoz morum discipli-
na illustrauit. Nam scola liberaliu arcu ab eo in praga erecta e. Noua ciuitas me-
nibus cincta. pallaciu regium. magnificentissime exedificatum. monasteria multa
fundata. arces constructe admirabiles. pax toti regno tradita. Adeptus imperiu
rursus italiam ingressus. Traxerat carolus rex diuturna mantue moram. cuius p-
sentie timor vicecomites ptra ac ille expectauerat pcorde effecerat. quare ad sola
anbelans coronationem socios belli de lombardis cu vicecomitibus p inducias
quietos reddidit et mediolanu delat ferrea de more corona insignitus est. Inde
romam petiturus substitit in pisanos receptusq; in urbem facciososvtriusq; ptis
a quibus introduct erat pari ingratitudie depressit. Senes illico sese illi absq;
ullo federe pmiserunt. pariter volaterani. pariter miniatenses fecere. nec abee po-
terat quin florentini iugum fuerint accepturi. Tandem puenit roma carol et a du-
obus cardinalibus quos ea de causa innocentijs papa miserat coronatus est. gi-
bellinis qui iampride florentia exulauerant eiectis. guelfos in suu locum restitu-
it. longobardos in ptaem accepit. Reliquis ethurie partibus p suo arbitrio leges dedit. Coronat ita-
q; rome magnifico apparatu nouatores rez qui aduersus ecciam sentiebant romano pontifici indicandos
tradidit. Primis igit quatuor innocentijs pontificatus annis carolus impator his (de quibus diximus)
p ytaliam gestis rebus rome coronatus in ethuriam. inde in lombardiam. moxq; in germaniam redyt. Johan-
ni deinde fratri suo morauiam possidendam concessit. vicegradum nouis muris ac ppugnaculis comuniuit
Corpus sancti uiti detulit pragam. pontem multauie qui exundationibus corruerat in praga restaurauit.
Ecclesiam pragensem ad metropoliticu decus erexit. Cu antea maguntino pontifici subiecta esset. Clarus
profecto imperator nisi ut aliqui scribunt bohemicu regni gloriam magis q; Romani imperij quesiuisset.
et wenceslau ex filijs suis natu maiorem imperio sibi successorem adhuc uiuens ordinare conatus esset
Idq; pecunia. na cum principes electores haud facile ad eam rem trahi posset. qd virtute obtinere no po-
tuit pccio comparauit. Promissis cuilibet electori centum milibus aureis. quos cu representare no posset
publico illis romane rei p. vectigalia obligauit ppetuu imperio malum. Nec post hec extollere caput im-
perium potuit. Carolus autcu omnem ferme etatem vltro citroq; ex ytaliam in germaniam eundo et redeudo
consumpsisset. Tandem etate iam grandem saluti pprie consulens wenceslau filiu ut pmissum est Anno
dñi. 1370. cesarem faciens imperij successorem sibi delegit. ac sic cu patre filio imperauit annis octo. Po-
stremo carolus impator cum pleraq; gloriosissime in imperio gessit anno. 1378. huana functa vita decessit
Guntherus comes de swartzeburg

Linia impator ro.
Carolus quartus

nocentijs sexti mortem tantam solis defectionem factam esse qtam nunq; antea
uisum itaq; omnibus. est tante mortis planetaru etiam signa aliqua dedisse.

Tingens q; vapor magnitudine horribili boreali mouens regione magno
aspicientiu terrore. p celum dilapsus est et bestiolas multiplicato numero in
oriēte e celo tradidisse ferunt.

Berta etas mūdi

Praga caput regni bohemie ciuitas pmaxima. Cuius descriptio ob vetustatem merito dudum posita fuisset. Verum carolus quartus impator tam magnifica in ea peregit vt post gesta sua de ea mentio fiat. Cū z in ceteris vrbibus tempus antiquitatis ac originis non semp obseruatum fuit. At praga (vt bohemi- ce narrant historie) post tempora abrahe initium habuit. regum pontificumq; honesta sedes. Tres in partes diuisa quibus nomina indiderunt. paruam pragam. veterem ac nouam. parua sinistrum latus multauie fluminis occupat colliq; cōiūgit. In quo sita est regia z sancti viti pontificale augustumq; templū. Vetus praga in plano iacet vniuersa magnificis operibus adornata. Inter que ptozum z forum z letā curiā z collegium imperatoris caroli mirificis efferunt laudib⁹. Iungit aut̄ minori prage lapideo ponte quatuor z vigin- ti arcū. Nouā ciuitatē a veteri fossa distinguit. profunda. z vtrinq; muro munita. Nec quoq; ciuitas amplā ē ad colles vsq; ptendit. quoz alterū sancti caroli. alterū sancte katherine appellant. terciū vicegradū in arcis modū exedificatum. vbi z collegium est. Est aut̄ hec ciuitas insignis in puincia bohemie. que portio germa- nie est. aquilonis flatibus tota ferme exposita. Formam eius rotundam tradunt. cuius diametrum triū diez itiuiere expedito patet. silua vniuersam claudit. irrigat pluribus fluminibus sed cunctos multauia excedit. que metropolim regni pragam influit. De nomie ciuitatis cū disceptaretur iussit libussa ex artificibus qui primo occurrerit rogari quid ageret. ac ex primo eius verbo vocari oppidum. interrogatus faber lignarius quispiam. liment se agere dixit. qđ bohemice pba dicit. indeq; nomen vrbi datū. s̄ corrupto vocabulo po- stea pragā dixerē. In hac prouincia aliquo tpe amazonice femine regnandi cupidine ducte dominū habue- runt. Postea duces vsq; ad prinū regē vtratislaū gubernarunt. qui. vi. z. lxxx. supra mille ab ortu saluatoris xpi apud magatū in p̄lio principū ab impatore heinrico ei⁹ nois qnto rex declarat⁹ fuit. morauoz regē qđ p̄us extictū fuit in bohemiā trāslato. slesia. lusacia. morauia bohemoz iperio adiecte. Silbert⁹ treueroz ar-chieps cū eo pragā miss⁹ q̄ corā puicialib⁹ regē iungat regalib⁹ qz adornet isignib⁹. In eodē āno sc̄m accla-

mante populo Bratislao regi salus bonoz atq; victoria. Is v Bratislaus indulgente alexandro papa tercio na
 tione senensi collegiū canonicorū regulariū in arce pragensi erexit. in qua dum res agit diuina non p̄positus
 tantū sed decanus et sacerdos diaconusq; et subdiaconus rem diuinam facientes episcopalis ornamentis
 vtuntur. Et p̄positus quidē cancellarius regni appellatus principis honore defungit. Post Bratislaū primū
 regē pluribus annis interregna fuisse ferūt. nō regis noie s̄ duos tantū vsos. et Bratislaū vno loco Bratislao
 natū ab impatore friderico primo sibi et posteris regia dignitatem obtinuisse scribunt. qui pontē sup multa
 uiam qua vetus praga minori iungeret magni operis edificauit. quē Bratislaoensi p̄ferunt in quatuor et xx.
 arcus vt diximus protensum. Beinde vtricus qui carinthioz principatum tenebat cū virili sobole careret ac
 cepta ex othocaro rege bobemie pecuniā carinthiā illi carniolā. marchiā sclauonicam et portū naonis tradi
 dit. Tempore postremo caroli quarti imperatoris in maxima potentia et gloria fuit et augmentū mirabile ac
 cepit vt p̄missum est. Nullū em̄ regnū tota europa tā frequentibus. tam augustis. tam ornatis templis dota
 tum fuisse quā bohemicū reor. Tempora in celum erecta longitudie atq; amplitudine mirabili fornicibus te
 gebant lapideis. Altaria in sublime posita auro et argento quo sanctorū reliquie tegebant onusta. Sacerdo
 tum vestes margaritis tecte. ornatus omnis diues. p̄ciosissima supellex. fenestre alte atq; amplissime. cōspi
 cūo vitro et admirabili opere lucē p̄bebant. neq; bec tantū in oppidis atq; vrbibus s̄ in villis quoq; admi
 rari licebat. Fuerat inter cetera monasteriū aule regie apud rippam multauie qua misa fluius illi iūgit sitū
 in quo regū corpa condebant singularis excellentie. nā p̄ter edem magni et memorabilis operis amplū dor
 mitoriū. ceterasq; officinas monachorū magnifice constructas quadrata porticus fuit. que nō parū conclu
 sit ortū. ambitū vocauerē. In huius lateribus vetus nouūq; testamētū ab initio genesis vsq; ad apocali
 psim Iohannis lris masculis in tabulis scriptum p̄tinebatur. notis quo altius irent paulatim crescentib⁹
 ita vt a summo vsq; deorsum facilis lectio preberetur. Flos igr dulcoris Bohemia dicebatur. queolim inter
 principes atq; reges dulcissimam redolebat suauitatem. Nunc (volente fortuna) apud futuros saporeē fetidū
 habet. faxit deus vt p̄ori redolentie atq; splendori par fiat. Eius historia et regum gesta papa pius secund⁹
 in historia bohemica disertissime prosequitur.

maria.
 suadet
 Probab
 specie
 sibi spe
 etuales

Calamitosa gens hebreorum
 in oppido baioarie nomine
 deckendorff sito in litore danu-
 bii anno dñi. 1337. maiestate ihe-
 su xpi i diuinissimo sacramento mi-
 rummodum prepsit et religionem
 nostram illulit. Ad p^o varias pun-
 ctiones in fornace ignis posuerit
 illesum tñ ab igne masit. in incu-
 de qz malleis pcusserunt. Qua re
 (diuino nutu) cognita prefectus
 oppidi hartmann^o de tegenberg
 cum ciuibus oppidi iudeoz om-
 inuaserunt. no sexui. no etati par-
 centes veritate cognita debiti pe-
 nis affligerunt et neci dederunt. Sa-
 crametu obseruatu in eccia sepul-
 chri dñi miraculis varijs i eo op-
 pido honoratur.

Iudei qz oēs qui in germania
 erāt deinde anno dñi. 1348.
 sequenti videlicet tpe obusti sunt.

eo qz omnis regionis puteos intoxicare fuerunt annexi ut multi eoz pfecti sunt. perisse aliqt milia ferunt et

Locuste ac bestiole innumerabiles multiplicato numero ab oriente in
 occidentem instar dense nubis celum obducentes vastarunt. herbas et
 omnes fructus terre. qru corruptione et fetore execrabilis pestelentia subsecuta e

Pestis lugubris et miseranda hoc anno. 1348. incepit et p tres annos
 p totum pene orbem debaccata est. q pmo in asia apud indos ob easde be-
 stiolas incipiens passim p puincias irrepens vsqz in britannos. Per ma-
 re igitur anno sequenti irrepes regna ytalie. postea francie et britannie. demum
 germanie puincias et hungarie sua ptagione infecit. adeoqz desecuit apud
 omnes gentes ut vix decimus quisqz ex millesimo hoie supserit. In aliq-
 bus locis vix tercia ps hoim remaneret. et pleraqz loca ne du campestria.
 veru arces. oppida et vrbes. pfectus derelicta sunt ac in solitudinem redacta

Huic calamitati augmentum dedisse iudeos in fontium intoxicatione nonnulli arbitrati sunt.

Gerhardum senesem ordinis heremitarum diuini augustini sacrarum litterarum clarissimum inter
 pretem hac ipsa tempestate admodum senem obisse tradunt. virum utiqz ingenij e-
 minentissimum et beati Egidij ro. imitatore pceptum. q cum esset in sacra theologia doctus
 sup primam sententiarum accuratissime scripsit. Deinde tractatus de pscriptionibus et
 de uoluptatibus et de uoluptatibus ceterisque tractatibus opuscula edidit. quibus diuini bern-
 hardini pterranensis su in tractatu suo restitutionum plurimum usus e. Huc etiam tra-
 ctatu Jo. an. et ptemporane multi in locis et maxie mercurialibus plurimum pmedat

Gerhardus ordinis
 heremitarum

Gerhardus ite eiusdem ordinis et doctrine pfectus patria bergomensis et sauonensis
 eps eo tpe in pncio existens pplo suo peste laboranti ut bonum decet epm magis
 pdesse adnixus e qz pesse. q cum pontificij iuris edoctus esset in sextum decretalium co-
 mentatus est. et multa in laudem sue religionis in lucem deduxit. qdlibet duo parisi
 disputauit et multa opuscula edidit. moriens deniqz non sine sanctitatis noie bergo-
 mi iuxta maius altare celebri sepulchro a se constructo sepelitur.

Thomas florētini medicus diuini quondam medici filius hisdem temporibus non inferiori inge-
 nio famule patri subsecutus. etiam de arte medendi summa pulchra p se reliquit
 Bartolus legum doctor

Bartolus saxoferratus iuriscultorum superioris seculi princeps et eiusdem pfectus
 sionis copiosissimus explanator. Cyni et iacobi bothigarij doctorum discipu-
 lus et auditor. His qz temporibus vniuerso mundo (ea in doctrina) admirabilis
 fuit. Qui et p cereris legum interpretibus in digesto nouo et veteri. ac inforciato nec
 non et in reliquis legum codicibus pclarissima edidit comentaria. qz celebritate atqz
 pstantia ipse vulgatissimus habitus e. Scripsit et tyberiadis tractatus. ac alium de
 guelphis et gibellinis. ferunt etiam ei pclara silioz volumina. Obijt aut anno
 dñi. 1355. etatis vero quinquagesimosexto.

Franciscus quoqz albergotus natione aretinus solidus legum doctor et explanator bartoli amicissimus
 et familiaris ac imitator quedam extantia composuit.

Iacobinus carrariensis q marsiliu interfecit h anno postqz quatuor annis in patauo scepra tenuisset. et ipse a
 guilielmo eius ex pelice filio interfecit. cuius parricidij hec causa fuit qz ab eo pumeliose spurius appellatus
 est. mox ut domum regressus est patre in secreto accersuit et gladio impetens eum cosodit. et statim in templo
 diuini augustini eum sepeliri fecit. ut non euacuet verbum xpi qui gladio feriet gladio pibit.

Carolus quartus gloriosus imperator vxorem secū habens ⁊ filios venit ad vrbānū pontificem ro-
me agentē. Anno duo de septuagesimo terdecies centeno: fecitq; padua ⁊ bononia in ethuria iter.
dū pisis ageret lucanos pisanis ⁊ miniate florentinis rebelles in deditiōe p imperio accepit. nōnihilq;
pecuniarū extorsit a populo florentino rebelliones timente. In quas subiecti eis de ethuria populi pro-
ciues erant. si modo princeps pstitisset assensum. sed is romā delatus ⁊ paucis ppter que venerat cū pon-
tifice expeditis. intra terciū q; aduenerat mensem italia excessit. Agente rome vrbānū stimulauit vt aploz
petri ⁊ pauli capita pquireret. que dei fauore inuenta locello condidit eminente in lateranensi eccia extante
multo argento auroq; vndiq; gemmato plurimū exornata. **I**n scolam pragensē aliquando ingressus
carolus quartus romanoz impator. cū disputantes liberaliū arcium magistros in horas quatuor audissz
idq; purpurati moleste ferrent ac cene tempus adesse dicerent. mihi inquit tempus est. vobis minime. naz
cena mea hec est. **I**dem carolus hominem qui sibi necē parasset ad se vocauit eiq; aureos mille dono de-
dit quibus nubilem filiā nuptu collocaret illius se vicem misereri dicens que natu grandior donū clausa es-
set. homo gratias egit regi. ad conspiratores egressus. nesciebam inquit carolus qualis esset. nunc libera-
lem ⁊ misericordē principē ferire nullo pacto possum. **H**uius caroli tempore seditio magna orta ē nym-
berge pclara superioris germanie vrbe. adherentibus em consiliarijs ⁊ optimatibus carolo. plebea cōcio
contrariū sensit. Erant autē factionis huius auctores quidā de collegio fabroz capzibarbe vulgo geyspert
dicti. industria tñ caroli sedata est hec factio. depositis em conuenticulis ⁊ collegijs artificū; q; vulgo sunft
appellāt tāq; monopoliiu seminātib; i meliore policiā vrbe pfatā reduxit. **A**cellarioz aut collegiū q; ca-
rolo psiliarijsq; adheferat ppetuo qdā ludo carnispruij puilegiauit

Ordo inesuatoz fratrum

Carolo psiliarijsq; adheferat ppetuo qdā ludo carnispruij puilegiauit

Ordo Inesuatorum fratrum Urbano sequenti
pontifice pfulante apud senam ethurie vrbe in
itium sumpsit. hi nanq; turmatiz p domos seculari hab-
bitu induti religiosoz more cū ingenti caritate ⁊ sim-
plici quadā religiositate in sudore ⁊ labore manuū su-
arum in vnū viuere ⁊ deo seruire ceperunt. quos cum
summus idem pontifex ad se romam vocasset eoz qui-
dem viuendi modum plurimū approbavit ⁊ a se lau-
datos cū tunica alba ⁊ caputio cōtempribili sibi p hab-
bitu datis abire pmisit. ⁊ ad eozum ptectionem conse-
stitim nepotē suū virū grauissimū ⁊ religiosissimū in pte-
ctore assignauit. q; ⁊ ipse mox ad honestādū religionis
habitū auctoritate sibi concessa griseam clamidē desup
deferendā sine calceamentis contulit. atq; eos in priui-
legijs ⁊ gratijs plurimū cōmuniuit. ⁊ p priuilegiū spe-
ciale illos clericos aplicos nuncupauit. nunc aut pluri-
mū multiplicati ⁊ per omnes ferme italie ciuitates di-
fussi boni precij ⁊ optime vite habentur.

Ordo item nouus canonicoz regulariū qui vulga-
riter scopetini nuncupatus etiā in senesi agro san-
cti saluatoris p hec tempora a venerabilibus religiosif
et patribus. stephano videlicet ⁊ iacobo andrea natio-
ne senensibus ordinis heremitaz diui augustini initiū
sumpsit ⁊ breui magno in p̄cio euasit. Qui quidē ordo
cōgregatio sancti saluatoris appellata fuit. quā quidez
cōgregationē postea grego. vndecimus huius vrba-

ni successor approbans insigni priuilegio inter canonicos regulares annumerauit. hū plane religiosissimi
viri inter ceteros existunt qui ob memoriā reuerentiāq; sue prime religionis ⁊ pristini habit; semp claustra
strale signum videlicet habitū albū cum scapulare albo ⁊ asta sup camiseam lineā deferre voluere. ⁊ quecūq;
statuta ⁊ primas ordinationes cōsueuere. ex redditibus em viuunt. nō predicant sed confessiones alioz mo-
re audiunt. magni em p̄cij. maiorisq; opinionis in dei ecclesia nunc vsq; habitū sunt. viros em integerrimos
tum scientia tumq; vite sanctitate protulit.

Johannes francoz rex anno. i 3 50. philippo patre defuncto francis regnare ce-
pit. ⁊ regnauit annis. xxv. **H**ic cū eduardo anglozum rege bellum a patre ce-
ptum. psequens sexto regni sui anno in pituriensi agro supatur ⁊ cū philippo ei
filio capif. ⁊ in ea quidē clade permaxime gualterus athenaz dux qui apud flore-
tinos tyrannidem exercuit vna cum. xx. milibus gallis interfectus fuit. **T**erū ter-
cio ciuitatis sue anno ipse eduardus animi magnitudine motus iohannem ipsum
cū omnibus captiuis hac conditione liberauit ac dimisit vt nunq; contra se belluz
gerere psumeret. s; nō ita multo post fidefrag; hic pacem rumpēs eduardū ab in-
tegro arma capere ⁊ eū vsq; ad internitionem psequi impulit. armatis igif centū ⁊
qnq; gita rostrat; nauib; ingentē exercitū ptra iohannē i galliā duxit ⁊ maria clade vniuersū regnu diu affectit.

Hexa etas mundi

Anno mundi. 6562.

Anno christi. 1363.

Urbanus eius nominis quintus papa patria lemonicensis guilhelmus gri-
 vant antea vocatus sancti victoris massiliensis abbas. absens etiam. legatione
 tunc ad vicecomitem fungebatur omnium consensu apud auinionem pontificatus creatus. vocatus itaque a
 uinionem pontificatus. miles. vir singularis virtutis. ingentis animi. innocentissime vite. usque
 pro sua prudentia res italice calles nihil duxit antiquus quam egidium cardinale hispanum
 italice legatum de latere creatum illico transmittere. qui rex et itinerum italice ex-
 perientissimus tridentina via ingressus est. inuentumque verone scaligerum canem
 deinde accersitos ganzagam ludovicum nicolaum marchionem estensem et franciscum
 carrarium in iuris federibus in bernabouem pertraxit. ut plio superatus et saucius
 egre aufugerit. inde omnia in pacem redegit. Quibus gestis urbanus ad quar-
 tum sui pontificatus annum in italia venit componendarum rerum causa. ei legatus e-
 gidius corneti fit obviam. romam proficiscitur. liberatus tunc legationis onere quiete
 turus ob senium. viterbiu rediit ubi et tercio mense post mortem. vir singularis
 virtutis et constantie. qui dignitate ecclesiastica mirifice tutatus est. Assisium delatus
 in ecclesia beati francisci tumulatur. At cum carolus imperator intellexisset urbanum
 romam profectum eo et ipse ut premissus est aduolans. Urbanus apud caput a-
 pud sancta sanctorum reperta inde locellis argenteis recondita ad altare maius ba-
 silice lateranensis collocant. Quibus ea rome agit in vrbe veteri et monte falisco pal-
 lacia construi curauit. Curiales transalpinos quorum in ytaliam ducendorum firmam
 conceperat sententiam inde consolaturus. qui scirent loca esse parata. ad quam ro-
 mani gravitatem aeris per aestatis caumata declinarent. Breui autem in galliam reuer-
 surus iohannem haucum egregium copiarum ducem e carcere missum copijs illis omni-
 bus profecit. quam antea sub egidio militauerat. sed reuersus in gallias apud massiliam in-
 terijt pontificatus sui anno octavo mense quarto scilicet vite fama postquam optati opinione celebratissimi

Gregorius undecimus papa patria lemonicensis. petrus belfortis antea
 vocatus sancte marie noue diaconus cardinalis. auinionem pontifex om-
 nium consensu creatus. Hunc enim adolescentem vix decimumseptimum annum attingente
 clemens sextus eius patruus cardinalem creauit. et ne videretur carni et sanguini magis quam ecclesie consuluisse
 eundem ad exquisitissimos doctores. maxime vero ad baldum qui tum perusij legebat discipline gratia statim mi-
 sit ubi in quouis genere doctrine profecit. fuit preterea tante innocentie et placabilitatis adeoque humanus et
 pius ut ab omnibus vnice diligere. Qui pontificatu inito statim legatos in italia misit ut res ecclesiasti-
 cas recenseret. Inita autem cum bernaboue vicecomite pace cum omnia in perturbatione fuere. erant enim inimici
 omnes (vicecomitibus exceptis) venetis. ob quod multa mala insurrexere. Gregorius interea pontifex cum
 esset in ytaliam conuersatus. qui baldi iure consultissimi ut diximus perusie diu auditor fuerat prudenter con-
 siderauit suum in ytaliam reditum pre ceteris posse rem ecclesiasticam instaurare. et forte eo sic cogitante epi-
 scopus quem de reditu ad suam ecclesiam admonebat familiaritatis confidentia. et tu inquit pater sancte cur
 non ad tuam ipse accedis ecclesiam? Quare gregorius instituit perire. sed cum agnatis et gallicis id in primis
 odiosum fore cernens triremes in rhodano (celatis omnibus causam) parate sunt et breui post pontifex cum
 illis qui presto iubenti affuere delapsus est. perpetuoque navigatione tempestatibus sepe numero agitata cum
 triremibus vna et viginti genuam primo. post cornetum. inde tercia romam ianuario puenit. Anno salutis se-
 xto septuagesimo terdeciesque centeno. qui pontificatus sui septimus et relegationis in gallias romane ec-
 clesie septuagesimus annumerabatur. fuit ea dies populo romano letissima. florentino autem terribilis. quod om-
 nes existimauerunt pontificem cum britones anglicisque tanto numero militarent. Rex ecclesiasticam breui cum
 tyrannorum excidio instauraturum. Indigebant autem omnia aduentu pontificis. nam zmenia et basilice ac pri-
 uata edificia ubique ruinam minabant. que certe magna ex parte restituit. ut turris suo iussu edificata ad san-
 ctam mariam maiorem indicat. Labefacti etiam ita ciuitatis mores erant ut nihil urbanitatis habere videretur
 utque illi mores aliunde petendi essent que totum orbem terrarum quondam ad urbanitatem redegerat. Colloca-
 ta itaque in vrbe sede sua pontifex (ut bonum pastorem decet) omnia circumspicere cepit. Egit tamen principio ad
 uentus sui natura mitis et optima mente de pace cum florentino populo constituenda. quam illi oberrati ma-
 gnitudinem non satis tutam fore suspicati artibus declinauerunt et ad bernabouem conuersi antiquum hostem
 Sed cum pontificis in ytaliam reditus esset formidolosus intercessionem eius iohannem haucum pecunia cor-
 ruptum ad suas partes inclinare fecerunt. qua ex re anathemate notati omnia interdixit papa. florentini ta-
 men sacerdotes celebrare coegerunt. ideo in eos bellum mouet. sed dum vir sanctus agit omnia que ad pon-
 tificem pertinent intollerabili vesice dolore mortis sui pontificatus anno octavo. mense quinto. quinto kal-
 aprilis millesimo tricentesimo septuagesimo octavo. sepeliturque in basilica marie in via noua sepulchro mar-
 moreo quod adhuc visum cum magno gemitu et lacrimis. lugebat non modo presentem sed etiam futuram calamitatem

Linea summorum pontificum

Urbanus quintus

Gregorius undecimus

Brigitta vidua domina
Suecie

Brigida alias birgitta vocitata deuotissima xpi mulier natione germana. Suecie prouincie princeps et dñia. ex regū pgenie nō solū illustrē duxit originem. verū de nobilibus deuotiq; pgent:oribus ortuz habuit. Cuius genitor speciali amore sanctū iacobū visitans omni die veneris ob memoriaz passionis confessionem pegit. Mater cū brigidam in vtero gestaret passa naufragiū ob plem saluata fuit. Nata aut puella tribus annis quasi elinguis obmutuit. inde pfecte loquebat. post obitum matris nutrienda matertere sue tradit. creuit autem in omni virtute ac deuotione. quā pater cuidam nobili ac prudenti iuueni i vxorem copulauit cū quo p annos plurimos in omni honestate ac incredibili abstinentia hūilitate māsuēdie atz labore pmāsit. Post mortē viri omnia bona inter filios et pauperes diuidens habitum et vitam mutauit. pannis lineis (nisi in velaminibus capitis) nō utebat. asperso induta cilicio. carnes macerabat. Ex pcepto xpi romam petijt. cū religioso comite deuotionis causa vrbano pontifici reuelationem p̄sentauit ne auinionē accederet. Successoriz gregorio vndecimo scripta misit vt curiā ad romam reduceret. Inde iherosolimā accedens pfecta pegrinatiōne romam remeauit. et p annū graui infirmitate detenta. cui xps tempus resolutionis ostendit. Die igit̄ preunciata audita missa sacramentis perceptis inter manus seruoꝝ dei emisit spiritum. Cuius felix transitus gloriois miraculis et indicijs ostensus fuit. Anno dñi M. ccc. lxxij. decimo kal. augusti. Et anno sequenti translatum est corpus eius post multoꝝ miraculoꝝ choruscationē ab vrbe roma in monasteriū vastenā. et a bonifacio nono p̄ annos. xx. sanctaz cathalago ascripta. Hec libros reuelationū de diuersis ministerijs sibi reuelatis composuit.

Ordo sancte Brigide

Ordo sancte Brigide ab hac facta et gloriosa muliere mutuū sumpsit. que sancti saluatoris. etiā appellat. hoc anno spiritu diuino impulsa nouā religionem monasterioꝝ dupliciū videlicet viroꝝ et mulierū excitauit et instituit. Huiusce tñ religionis primū auctorem et institutorem diuū basilium in grecia fuisse dicunt. Verū p̄cessu temporis ad tollendas occasiones malorum et obstruenda ora male loquentium ecclesia talia monasteria dissoluit vt seorsum remanerent. Brigita vō spiritus sancto inspirata hoc modo instaurare et renouare visa est. vt s. viroꝝq; edificia p̄nixa et cōtigua haberent. habitationes in ita seuncte vt de vna ad aliā nisi vrgente necessitate (in deferendo sacramēta infirmis cū magna cautela nō facile) transiri posset. Eoꝝ tamen basilicā censuit esse cōmunē. ita vt fratres in inferiori parte seu pauimento. sorores vō seorsum in superiori solario officii exoluerent. principalem curā abbatisse esse voluit. fratribus tantumō diuina ministeria assignauit. quoz vnus esset qui confessor aut p̄or appellaret. et alijs p̄esse deberet. Ea quippe monasteria possessiones et puent̄ habere statuit ad fratru et soroz sustentationem. Quoz oim victus et vestitus ad abbatissam spectare decreuit. Nec huiusmodi frēs aut sorozes monasteriū egredi p̄sumerent nisi magna et euidenti necessitate ac de abbatisse licentia. Eiusmodi etiam fratres et sorozes p̄ episcopos consecrari iussit. Hī aut religiosi et tam femine q̄ mares habitū vti iubent. tunicam cum clamide grisea cū rubea cruce desuper et quodam rotundo albo in eius medio. lineis non vtunt̄ ad carnes. sed carnibus vescunt̄ tribus diebus in ebdomoda extra quadragesimā. et nihilominus diuī augustini regulam profitent̄ additis brigide sancte constitutionibus. et tā in fratribus q̄ in sorozibus certū assignauit numerū scdm̄ suas ordinationes. que omnia ipsa sanctissima brigida a deo sibi reuelata et dictata confessā est. Quaz ob rē summi pontifices eandē regulā auctoritatibus ap̄licis speciali p̄uilegio approbatā et confirmatā esse voluerūt.

Johannes bochacius hec em̄ p̄pheticō dono plurimū claruit. nōnulla de futuris p̄dixit. de quibusdam regnis cōsumandis. que omnia scripto mandauit apud multos in p̄cio habentur. apud ytalīā pauca huius religionis monasteria habent̄. in suecia vō et germania magna quidē et plurima ac opulētissima esse cernunt̄. Hī religiosi seculariū cōfessiones alioꝝ more audiunt. et dieb̄ festiuis p̄dicāt. Quersos hnt̄ q̄s in exterioribus locis occupāt. Philosophoz atz astronomicoz clarissimus. Anno dñi .1375. cū eēt etatis annorū. 42. e vita migravit. qui cū ameni ingenij esset vir et in latina patriaq; lingua in dicendo celeberrimus habere hos libros reliquit. de genealogia deoz li. 14. de p̄claris mulieribus. de viris illustribus. de montibus. fontibus. fluminibus stagnis etc. belloꝝ egregium opus. gesta impatorū et pontificū edocens. et sc̄matum in ytalīā. de tartarozū victoria. de heresibus bohemoꝝ et plura alia. vernacula quoq; lingua eius extant libri vt liber centū nouozum et alij

Sexta etas mundi

Anno mudi. 6577. Anno xpi. 1378.

Urbanus sextus papa. natione neapolitanus. hoc anno gregorio pontifici. ex barensi archiepiscopo pontifex successit. Vir certe callidus et iniuriarum memor. ac vindex malebat videri et metui. potius quam diligere. quam pontificatu suscepto (ut par erat) non pacem inter christianos componere voluit sed magis cardinalibus et iohanne regine iniurias ulcisci per viros conatus est. propter quod florentinos anathemate notatos. ut in sua deduceret sententiam absoluit. Inde cum natura iniqua esset apud nuceriam cardinales creans quosdam ex antiquis in carcerem contulit. Inde genua profectus usque ad obitum caroli apulie regis romam reuersus est. confirmatis ecclesie ciuitatibus cum honore acceptus ad insidias deuitandas nouem et viginti cardinales una die creauit. in quibus maior pars neapolitanorum. tres vero fuere romani. quibus superatis paucos superuixit dies. pontificatus sui infeliciter acti anno undecimo mensis octauo. romae moritur. sepeliturque in beati petri basilica paucis admodum eius morte (utpote homini rustici inexorabilis) flentibus. huius sepulchrum adhuc visitatur cum epitaphio satis rustico et inepto.

Scisma vigesimum secundum omnium pessimum et scandalosissimum quod per nouem et triginta annos durauit hoc anno initium sumpsit. mortuo enim gregorio undecimo. cardinalibus ad sanctam mariam nouam ut iuxta de more gregorio soluerent conuenientibus. romanis ciues blande prius exoratis cardinalibus ut romanum aut saltem italicum pontificem crearent. Ad eam postea temeritatem imprudentia adducti sunt. eisdem patribus in conclaue clausis pariter est clamatum nihil tamen terribile dictum aut factum ut impressio potuerit appellari. Gallici vero numero tredecim unum ex corpore suo ut haberent pontificem enitebantur. et inter quatuor italicis romanisque generis vnus gente vrsinus papatum ambiebat. Tulit vero casus ut bartholomeum neapolitanum creari pontificem ut premissum est in urbanum sextum sunt assensi. Gallici vero penitentia ducti ad varia loca extra urbem profugerunt. accepto a populo post in pontificem urbano et a cardinalibus qui manserant occulti ex latebris prodierunt. et per tres menses habitus est pontifex. Superuenientibus inde estatis caumatibus optata gallicis occasio est oblata. Oratum namque pontificem ut mutandi aeris preteritum ananiam eis liceret se conferri. unde breui fundos confugerunt. Erant octo cardinales qui viciosam fuisse urbani electionem causati alium in pontificem delegerunt gebensem eiusque septimo clementi indita est appellatio. per orbem litteras disseminant. clementem verum christi vicarium. hinc scisma magnum in ecclesia dei oriri cepit ut duo capita in ea dicerentur. ytaliam enim germaniam et panthoniam urbano. Clementi vero galliam hispaniam catheloniam et britanniam adhaesit.

Clemens vero multas acceptasque clades in gallias cum curia sua profectus est ubi apud auinionem ut pontificum moris erat sedem constituens ut verus pontifex a gallis omnibus veneratus est. et sedit annis. xv
Bonifacius huius nominis nonus papa. patria neapolitanus petrus cognomento tomacellus antea vocatus romae cardinalium omnium consensu pontifex creatus. Anno domini M. ccc. lxxxix. Hic etsi annorum circiter triginta esset dum pontificatum inijt. ita tamen deinceps vixit in tam florida etate et tanta peccandi licentia ut nulla ei voluptas obijci posset. fuit propterea tanti animi consilijque ut primus populi romani vim omnem in pontificem transfulerit. Creatis suo nutu magistratibus omnibus munita arce sancti angeli et pontibus. inde decimo pontificatus sui anno ex assisio ubi multis annis comoratus fuerat romam regressus iubilaeum celebrauit. At bonifacius romae urbis ad ecclesie subiectionem reduce gloria et pecunijs iubilaeo anno perceptis auctus rem aggressus est nouam que pontifices romanos successores suos non minus orbis christiani quam romae dominos reddidit. lege enim promulgata constituit. non licere cuiquam sacerdotum ad quod promoueret beneficium adipisci. priusquam primi illius anni estimationis pecunias pontificali erario dissoluisset. solique anglici cum legi in cathedralibus paruerint. in minoribus beneficijs iussa pontificis contempserunt. Ladislaum preterea adolescentem in paterno regno apulie collocauit. Studium generale ditionis sue ciuitati rogatu alberti astensis marchionis concessit. Brigidam in sanctorum numerum retulit. Verum in multa rerum perturbatione diu afflictatus dolore laterum tandem moritur pontificatus sui anno quatuordecimo mense nono M. cccc. quarto. Sepeliturque in basilica petri sepulchro marmoreo vermiculato.

Benedictus eius nominis tredecimus anno. 1394. clementi pontifici adulterinus papa apud auinionem in scismate successit sedit annis. 21. usque ad concilium constantiense. cum clemens antipapa auinionem obiisset in eius locum prophanus petrus hispanus de luna anno vocatus vir doctissimus et vita omni. si ab ea temperasset ambitione persistentissimus. Cui benedicto terdecimo fuit a suis sectatoribus appellatio. de qua infra cum de Constantie concilio opportunius dicetur.

Wentzeslaus caroli imperatoris predicti filius. imperator anno. 1379. pre defuncto. Cum iam vna cum patre impasset annis. 8. solus post patre confirmatus. impavit annis. xxij. Quavis imperij benedictione a papa nunquam obtinuerit. wentzeslaus enim etatis sue anno. 2. permittente patre regni bohemicum sceptrum est assecutus. Exin. xv. agens annum cum coniuge sua iohanna apud belgas in ciuitate aquensi romani regni coronam accepit. Sexto deinde anno regina decessit. Et altera supducta est de uirgine batoarie. nomine Sophia. longe uero suo prestantior. Fuit autem patri in omnibus dissimilis. voluptatum sequax. ac laborum fugiens. uini proorsus. quam regni curiosior. Qui totum tempus uite sue in extrema germania in otio et libidinibus consumpsit. Ob quam rem captus a baronibus. xvij. ebdomadam in custodia habitus est. Ioannes dux lusacie. Et pro copius morauie magno reipublice malo eum libertati reddidit. captus est. et secundo per sygismundum hungarie regem. Et alberto austriae duci in custodiam datus. Custodia eius in egregijs edibus apud viennam habita. quibus exinde cognomen praga datum. quod eas rex pragensium incoluisset. Sed cum parum diligenter custodiret fugam eripuit. Regnumque rursus potitus est. Neque tamen uitam mutauit. sed priore consuetudine uino ciboque marces. lucem dormiendo nocti coniungens. Ab electoribus imperij comprobante romano pontifice imperio deiectus. domi torpens illaudatus egit eum. Rupertus enim palatinus rhemi animaduertens imperij dignitatem et hominis socordiam zelo commotus et uiciorum inimicissimus. illum deponi procurauit. Et ipse nolens suffectus fuit. Sub hoc uero rege wentzeslao hussitarum insania ortum habuit. hi heretici post varia attemptata cum nicolaio quodam nobili in regiam tumultuarie prumpentes. wentzeslao orauerunt. ut sibi ampliores ecclesias elargiret. qui iam populi huius secte maiorem partem obtinerent. Rex benigne nicolaum pro multitudine loquentem. utque in postea diem redirent. iussit ille e conspectu abiens populares magis ac magis incendit. Rex in arcem vicegradensem urbi vicinam. proque tanto fluuio disiunctam sese recipit. Et paulo post in castellum nouum quod ipse construxerat. quinto distans lapide cum paucis abiit. missis ad fratrem sygismundum oratoribus qui eius auxilium implorarent. At heretici pridie kalendas iulij furentes portum petiere. consules. xi. metu percussi fuga saluati sunt. Septemque remanserunt et cum hijs iudex urbis atque alij nonnulli ciues raptim intercepti. ex altissimis fenestris in forum precipitati. lanceis ac uerbis irati populi excepti. dirum spectaculum dilaniati prebuere. Camerarius regni fuga sibi consuluit. Ea cum regi nunciaretur cunctisque circumstantes attoniti facinorose detestarentur. At ego inquit pincerna futura hec presciant. Quem rex indignatus correptum repente inter pedes suos prostrauit. Et arrepto pugione conatus est interficere. sed impeditus a circumstantibus egre illi uitam dimisit. Nec mora paralesi correptus. egrotare cepit. atque infra et. viij. dies signatis nominibus hereticorum. quos neci destinauerat. fratrem assidue uocitans. et amicorum auxilia anxius expectans. ante uita excessit. quam uocati principes adessent. Cum regnassent in bohemia annis quinque et quinquaginta. uixisset duobus amplius. Consueuerunt corpora regum apud bohemos ante sepelirentur. viij. diebus aromatibus condita per sacra urbis circumferri plangitur. Et sequentibus amicis et baronibus conclamari in hoc wentzeslao neglectum. non audente regina nouam ingredi ciuitatem. Relatum est cadaver ad ecclesiam sancti uiti in arce. et inde ad aulam regiam. ibique conditum in sepulcro quod ipse sibi delegerat. Sed cum postea monasterium ipsum ab hereticis diriperet. Et sepulture regum effringeretur. cadaveraque abiceretur. pisticulas quispiam cognomine musca wentzeslao vendere solitus. regem quem amauerat corpus clam collegit. et in loculo apud se domi condidit. Interiecto deinde tempore. rebus in meliorem formam redactis. Cum wentzeslao corpus requireret acceptis. xx. aureis illud reddidit. Inde circumgestatio ex more facta. Et iustum rege funus exhibitum. ac reces obierat wentzeslaus.

Jodocus marchio morauie conuenientibus franckfordie electoribus a Maguntia. ac Coloniensi archiepiscopo in regem delectus. Ceteri sygismundum elegerunt. Sed is breui tempore sine heredibus mortuus. In brunna urbe morauie sub sceptro regali sepelitur. Is cum patruum suum wentzeslaum bohemie romanorumque regem uisitatum uenisset. Vocauit eum patruus in penitentiorem edius partem. atque in hunc modum allocutus est. Et si satis scio non esse e dignitate mea quod electores imperij me regno romano abdicauerint. Solatio tamen est. quod ex familia nostra hoc decus non excidit. Ego te libens uolensque successorem mihi datum accipio. Cumque Jodocus his uerbis territus. ad regis genua percubisset. Et sibi nihil imputandum diceret. Qui earum rerum omnino ignarus esset.

Pone metum inquit nepos. nam neque imperium inuitus depono. neque si retinere illud cupiam iura sanguinis violare ausim. Bono itaque animo esto. Imperiumque est tibi demandatum. Suscipe uiris armis opibus regni mei tanquam tui (ut libet) utere letumque et donatum nepotem a se dimisit. At ille sex tantum menses postea supervixit. Locumque rupertio batoario qui imperaret fecit.

Berta etas mūdi

Uratislavia. Slesie vrbs illustris et inclita. apud germanos sarmatasque gentes nominatissima. Cum amplissima ciuitas ad ripas odere sita est. Slesia enim prouincia germanie odera irrigua existit. Qui fluius in septentri onem vergens germanicas gentes ripis ambobus alluit. Transoderam tamen polonica lingua preualet. Hec vrbs a sui initio ob conventionem hominum aucta. priuatis et publicis edificijs magnifice ornata. habet admodum. decoratas basilicas inter quas eminet ecclesia cathedralis diuo Joanni dicata. Cuius episcopatum maiores aureum vocauerunt. Hussitarum bella luteum reddidit. Joannes tamen Rott hoc tempore vrbs antistes iuris doctor ac variarum doctrinarum consultissimus. hunc episcopatum gloria et amplitudine plurimum auxit. Monasteria quoque habet preclara. heremitarum diui Augustini ad. s. Borothem. minorum ad. s. iacobum et diuum Bernardinum. diuersarum tamen obseruantiarum. predicatorum ad. s. Albertum. Canonicozum regularium in ecclesia beate marie virginis gloriose. premonstratensium ad. s. Vincentium extra menia vrbs. Extatque in ea ecclesia collegiata ad. s. Crucem inter eas tamen precellunt due parrochie ad. s. Elizabeth et diuam mariam magdalenam. minoresque ecclesias habet perpulcras. s. Barbare. s. Cristoferi et. s. Lazari cum plerisque alijs. Cum hec vrbs a varijs principibus mutationem dominij sensit. Dum egra a iohanne patre caroli quarti imperatoris romani et regis bohemos recepta esset. Et hec uratislaviensium ciuitas que dux Slesie occuparat henricus. Legnicum quoque. et que plures alie Slesie ciuitates ei subiiciuntur in eo bello. In hac deinde vrbe regnante hac tempestate apud bohemos ventzeslao rege. orta seditione. Consules quarum prima potestas est. per fenestras ex pretorio in forum precipitati. gladijs ac lanceis irati plebis excepti. dirum spectaculum prebuere. Cuius rei auctores Sigismundus imperator paucis post annis securi percussit. Sigismundus enim cesar postea imperans ob hereticam prauitatem delendam. cum ad festum natiuitatis dominice brunna (quod est morauie oppidum)

